

HISTORIEFÖRFALSKARE.
Historisk överblick.

Utgiven av
Informationsbyrån
vid
Sovjetunionens Ministerråd
år 1946.

Förlag för litteratur på främmande språk
Moskva 1948

HISTORIEFÖRFÄLSKARE. HISTORISK ÖVERBLICK.
Utgiven av Informationsbyrån vid
Sovjetunionens Ministerråd år 1946.
Förlag för litteratur på främmande språk
Moskva 1948
Avskrift år 2006.

Avskriften senast rättad 11 februari 2021

Förord

I SLUTET av januari offentliggjorde USA:s utrikesministerium i samverkan med det engelska och det franska utrikesministeriet en samling rapporter och olika dagboksanteckningar av diplomatiska ämbetsmän i hitlertysk tjänst och försåg denna bok med den mysteriösa titeln „De nazistisk-sovjetiska relationerna 1939–41“.

Av förordet till denna samling framgår, att regeringarna i USA, Storbritannien och Frankrike så tidigt som sommaren 1946 kom överens om att offentliggöra material ur det tyska utrikesministeriets arkiv för åren 1918 till 1945, som i Tyskland fallit i händerna på de amerikanska och engelska militärmyndigheterna. Påfallande är härvid den omständigheten, att den offentliggjorda samlingen visade sig omfatta material endast från åren 1939–41, medan material berörande de föregående åren, särskilt Münchenperioden, inte medtagits i amerikanska utrikesministeriets materialsamling och sålunda hemlighållits för världsoffentligheten. Detta är naturligtvis ingen tillfällighet, utan fullföljer syften, som inte har något gemensamt med en objektiv och rättskaffens inställning till den historiska sanningen.

För att i världssopinionens ögon i någon mån rättfärdiga det ensidiga offentliggörandet av denna samling okontrollerade och godtyckligt utvalda anteckningar av hitlerämbetsmän, har den engelska och amerikanska pressen utkolporterat en uppdiiktad förklaring, att „ryssarna skulle ha avvisat ett av västmakterna ställt förslag, att gemensamt publicera en fullständig redogörelse om den nazistiska diplomatin“.

Detta påstående av engelska och amerikanska kretsar är *inte med sanningen överensstämmande*.

I verkligheten förhåller det sig på följande sätt. Då utlandspressen sommaren 1945 meddelade, att man i England börjat förbereda offentliggörandet av i Tyskland beslagtagna dokument, hänvände sig sovjet-

regeringen till Storbritanniens regering med yrkande om, att sovjetexperter skulle få deltaga i det gemensamma bearbetandet av det tyska material, som fallit i de engelska och amerikanska truppernas händer. Sovjetregeringen förklarade, att den ansåg det otillbörligt att dylika dokument skulle utges utan ömsesidig överenskommelse och att den inte kunde påtaga sig ansvaret för dokumentens offentliggörande utan en ingående och objektiv prövning, eftersom ett offentliggörande av nämnda material utan dessa elementära betingelser endast kunde leda till en försämring av relationerna mellan antihitlerkoalitionens stater. Men det engelska utrikesministeriet *avvisade sovjetförslaget* under förvändning att sovjetregeringen rest frågan om utbyte av kopior av de beslagtagna hitlerdokumenten för tidigt.

Känt är också, att den amerikanska delegationen i Politiska direktoratet vid Kontrollrådet i Tyskland den 6 september 1945 framlade ett projekt till riktlinjer för behandlingen av tyska arkiv och dokument. Detta projekt förutsåg, att en för hela Tyskland enhetlig ordning för arkivens samlande och förvaring skulle upprättas, och att FN-staternas representanter skulle ha rätt att ta del av deras innehåll. Vidare förutsågs möjlighet att ta kopior av dokumenten och att publicera desamma. Detta förslag dryftade Politiska direktoratet på fyra sammanträden, men på begäran av engelsmännen och amerikanerna som föregav, att de saknade instruktioner, bordlades frågan. Då den amerikanske representanten därefter avgav en förklaring, att USA:s regering höll på att utarbeta ett nytt projekt och anhöll om att det framlagda materialet projekt skulle anses ogiltigt, avfördes frågan från Politiska direktoratets dagordning.

Sålunda är påståendet att sovjetregeringen skulle ha vägrat att deltaga i förberedandet av de tyska arkivmaterialens publicering, *lögnaktigt*.

Samtidigt med att ovannämnda materialsamling offentliggjordes, igångsattes på nytt i USA och i de av USA beroende länderna — liksom på ett tecken av ett trollspö — en hämningslös hets- och förtalskampanj med anledning av den år 1939 mellan Sovjetunionen och Tyskland ingångna ickeangreppspakten, vilken påstods skulle ha varit riktad mot västmakterna.

Det kan sålunda inte råda något som helst tvivel om det verkliga syftet med offentliggörandet av materialsamlingen om relationerna mellan Sovjetunionen och Tyskland under åren 1939–41. Dess syfte

är inte att ge en objektiv framställning av de historiska händelserna, utan att ge en vrågbild av dessa händelser, beljuga och smutskasta Sovjetunionen och underminera det internationella inflytande Sovjetunionen åtnjuter som en verkligt demokratisk och orubblig kämpe mot aggressiva och antidemokratiska krafter.

Denna lömska hållning motsvarar den synpunkt på karaktären av de inter-allierade relationerna, som är typisk för de engelsk-amerikanska ländernas härskande kretsar. Den går ut på att i stället för ärliga och uppriktiga relationer mellan de allierade, ömsesidigt förtroende och understöd, bedriva en politik som består i att utnyttja alla möjligheter, inklusive smutskastning, till att försvaga sin bundsförvant, att utnyttja honom för sina egna själviska intressen och stärka sin ställning på hans bekostnad.

Man får inte heller förbise det faktum att de härskande kretsarna i USA strävar att genom sin smutskastningskampanj mot Sovjetunionen undergräva de framstegsvänliga elementens inflytande i USA, vilka önskar en förbättring av relationerna till Sovjetunionen. Slaget mot de progressiva elementen i USA har dessutom utan tvivel till syfte att försvaga dessas inflytande i samband med det förestående presidentvalet i USA hösten 1948.

Samlingen är fylld av dokument, som fabricerats av nazistiska diplomatiska ämbetsmän i de tyska diplomatiska kansliernas skumma vrår. Redan denna omständighet borde ha verkat som en hämsko mot ett ensidigt utnyttjande och offentliggörande av dokument, som till sin natur är ensidiga och tendentiösa, som skildrar händelserna ur hitlerregeringens synpunkt och fullföljer syftet att framställa dessa händelser i en för hitlerfascisterna gynnsam belysning. Det var just därför sovjetregeringen på sin tid var emot att de beslagtagna tyska dokumenten skulle publiceras av en part utan att först ha underkastats en omsorgsfull och gemensam prövning. Till och med den officiella franska telegrambyrån, France Presse, såg sig tvungen att erkänna, att tillvägagångssättet vid publicerandet av de material som de tre regeringarna utan Sovjetunionens vetskap offentliggjort, „inte helt överensstämmer med den normala diplomatiska proceduren“.

Det oaktat delade den engelska regeringen inte sovjetregeringens ståndpunkt. De amerikanska, engelska och franska regeringarna beslöt att från sin sida offentliggöra de tyska dokumenten, utan att därvid dra sig för att förfälska historien och försöka smutskasta Sovjet-

unionen, som bar den tyngsta bördan i kampen mot hitleraggressionen.

Därmed har dessa regeringar påtagit sig hela ansvaret för följderna av denna ensidiga handling.

Med hänsyn till denna omständighet anser sig sovjetregeringen berättigad att i sin tur offentliggöra de hemliga dokument om relationerna mellan Hitlertyskland och regeringarna i England, Frankrike och USA, vilka kommit i sovjetregeringens händer och vilka de tre ovan nämnda regeringarna *hemlighållit* för den allmänna opinionen. De har hemlighållit dessa dokument och vill inte offentliggöra dem. Men vi anser, att dessa dokument — efter vad som inträffat — bör publiceras för att den historiska sanningen skall komma till sin rätt.

Sovjetregeringen förfogar över viktiga dokument, som togs i beslag av sovjettrupperna vid Hitlertysklands krossande och vilkas offentliggörande kommer att bidra till en riktig belysning av hur hitleraggressionen och det andra världskriget förbereddes och utvecklades.

Samma uppgift har också den historiska redogörelse, „Historieförfalskare“, som nu offentliggöres av Informationsbyrån vid Sovjetunionens Ministerråd.

De härtill hörande sekreta dokumenten kommer att offentliggöras under den närmaste tiden.

Kapitel I

Hur den tyska aggressionen började förberedas.

DE AMERIKANSKA förfalskarna och deras engelska och franska medhjälpare försöker skapa det intrycket att den tyska aggressionen, som utmynnade i det andra världskriget, skulle ha börjat förberedas hösten 1939. Men vem i våra dagar skulle kunna nappa på denna krok, utom möjligen helt naiva människor, som är beredda att tro på vilken som helst uppblåst sensation? Vem skulle inte känna till, att Tyskland började förbereda kriget omedelbart efter Hitlers makttillträde? Vem skulle vidare inte känna till, att hitlerregimen skapades av de tyska monopolkretsarna med fullständigt gillande av de härskande kretsarna i England, Frankrike och Förenta Staterna?

För att förbereda sig till kriget och säkra sig modern beväpning gällde det för Tyskland att återupprätta och utveckla sin tungindustri, och framför allt hyttindustrin och rustningsindustrin i Ruhr. Efter nederlaget i det första världskriget var Tyskland under Versaillesfördragets tryck ur stånd att på kort tid göra detta med egna krafter. Den tyska imperialismen fick härvidlag särskilt kraftigt stöd från Förenta Staternas sida.

Vem skulle inte känna till att de amerikanska bankerna och trustererna, som handlade i fullt samförstånd med sin regering, under perioden efter Versailles gjorde investeringar i det tyska näringslivet och lämnade Tyskland krediter, som uppgick till miljarder dollar och användes till att återupprätta och utveckla Tysklands rustningsindustriella potential.

Som bekant kännetecknades perioden efter Versailles för Tysklands vidkommande av att ett helt system åtgärder vidtogs i syfte att återupprätta den tyska tungindustrin, framför allt den tyska rustningspotentialen. En oerhört stor roll spelade härvidlag den s.k. Dawes-reparationsplanen för Tyskland, med vars hjälp USA och England planerade att göra den tyska industrin beroende av de amerikanska och brittiska monopolen. Dawesplanen rörde väg för en ökad tillströmning och infiltration av utländskt, företrädesvis amerikanskt, kapital till den tyska industrin. Resultatet härav var att redan 1925 ett uppsving för det tyska näringslivet satte in, betingat av ett intensivt förnyande av produktionsapparaten. Samtidigt ökade avsevärt den tyska exporten, som 1927 uppnådde 1913 års nivå, och beträffande färdigproduktionen t.o.m. överskred denna nivå med 12 % (räknat i 1913 års priser). Under sex år — från 1924 till 1929 — uppgick tillströmningen av utländskt kapital till Tyskland till mer än 10–15 miljarder mark i långfristiga investeringar och till över 6 miljarder mark i kortfristiga investeringar. Enligt en del källor var omfattningen av kapitalinvesteringarna betydligt större. Detta ledde till en kolossal förstärkning av Tysklands ekonomiska potential och särskilt dess rustningspotential. Av avgörande betydelse härvidlag var de amerikanska kapitalinvesteringarna, som utgjorde minst 70% av samtliga långfristiga lån.

Välbekant är den roll som de amerikanska monopolen under ledning av finanshusen DuPont, Morgan, Rockefeller, Lamont och andra amerikanska industrimagnater spelade vid finansierandet av den tyska tungindustrin och i fråga om att upprätta och utveckla de mest intima förbindelser mellan den amerikanska och den tyska industrin. De ledande amerikanska monopolen befanns vara intimt knutna till Tysklands tungindustri, dess rustningskoncerner och banker. Den ledande kemiska koncernen i USA „DuPont de Nemours“, som var en av de största aktieägarna i bilrusten „General Motors“, och den brittiska kemitrusten „British Imperial Chemical Industries“ upprätthöll nära industriella relationer med den tyska kemiska koncernen „I.G. Farbenindustrie“, med vilken de 1926 ingick en kartellöverenskommelse om uppdelning av världsmarknaden för avsättning av krut. Ordföranden i styrelsen för firman „Rohm and Haas“ i Filadelfia (USA) var före kriget ledamot av styrelsen för samma firma i Darmstadt (Tyskland). I förbigående sagt är den tidigare chefen för denna koncern, Rudolf Müller, nu verksam i „Bizonien“ och spelar en framträdande roll i partiet

„Kristligt-demokratiska förbundets“ ledande kretsar. Under perioden mellan 1931 och 1939 kontrollerade den tyske kapitalisten Schmitz, chef för koncernen „I.G. Farbenindustrie“ och medlem av „Deutsche Banks“ styrelse, den amerikanska firman „General Dyestuffs Corporation“. Efter münchenkonferensen (1938) ingick den amerikanska trusten „Standard Oil“ ett avtal med „I.G. Farbenindustrie“, enligt vilket den sistnämnda fick del av vinsterna av den i USA framställda flygmaskinsbensinen, och i gengäld beredvilligt avstod från att exportera sin syntetiska bensin som Tyskland vid denna tid lagrade för militära syften.

Dylika förbindelser är typiska inte bara för de amerikanska kapitalistiska monopolerna. Intima ekonomiska förbindelser, som hade inte bara kommersiell utan också militär betydelse, existerade exempelvis omedelbart före kriget mellan Brittiska industrifederationen och Tyska rikets industrigrupp. Representanter för dessa båda monopolsammanslutningar offentliggjorde 1939 i Düsseldorf en gemensam förklaring, i vilken det bl.a. hette, att överenskommelsens syfte var „strävan att trygga största möjliga samarbete mellan deras länders industrisystem“. Och detta ägde rum vid den tidpunkt, då Hitlertyskland uppslukade Tjeckoslovakiet! Det är inte förvånansvärt, att Londontidskriften „Economist“ i samband härmed skrev: „Finns det inte i Düsseldorfs luft något, som kommer förnuftiga män att förlora sitt omdöme?“¹

Ett karakteristiskt exempel på intim sammanflätning av amerikanskt och tyskt och även engelskt kapital är den bekanta Schröder-banken, där den ledande rollen spelades av den tyska ståltrusten „Vereinigte Stahlwerke“, organiserad av Stinnes, Thyssen och andra Ruhrindustrimagnater, med centra i New York och London.

En ledande roll i denna banks affärer spelade Allen Dulles, direktör för firman „I. Henry Schröder Banking Corporation“ i New York, vilken representerade Schröder-bankerna i London, Köln och Hamburg. En framträdande roll i denna banks New York-centrum spelade den bekanta advokatfirman „Sullivan and Cromwell“ under ledning av John Foster Dulles, nu Mr. Marshalls närmaste rådgivare, en firma som är intimt förknippad med Rockefellerers världsoljetrust „Standard Oil“, och

¹Corwin D. Edwards: „Economic and Political Aspects of International Cartels“, 1947.

med Amerikas mäktigaste bank „Chase National Bank“, vilka investerat enorma kapital i den tyska industrin.

I en bok av Richard Sasuly, som utkom i New York år 1947, understrykes att så snart inflationen i Tyskland under perioden efter Versailles hejdats och riksmarken stabiliserats, utländska lån bokstavigt talat strömmade in i Tyskland. Under perioden mellan 1924 och 1930 ökade Tysklands skuld till utlandet med mer än 30 miljarder mark.

Med hjälp av utländskt, huvudsakligen amerikanskt, kapital rekonstruerades och moderniserades i stor utsträckning den tyska industrin, särskilt „Vereinigte Stahlwerke“. En del lån gick direkt till firmor, som spelade huvudrollen i omrustningen.²

Utom den engelsk-tysk-amerikanska Schröder-banken spelade en av de största New York-bankerna „Dillon Reed and Co.“ under dessa år en ledande roll vid finansierandet av den tyska ståltrusten „Vereinigte Stahlwerke“. En av denna New York-banks direktörer var under en rad år den nuvarande krigsministern Forrestal.³

Det var detta guldregn av amerikanska dollar som befruktade Hitlertysklands tungindustri, och särskilt rustningsindustrin. Dessa miljarder amerikanska dollar, som de transoceana monopolerna investerade i Hitlertysklands krigsekonomi, förnyade den tyska rustningspotentialen och gav hitlerregimen det vapen, som den behövde för att förverkliga sin aggression.

Med hjälp av det finansiella understödet, framför allt från de amerikanska monopolens sida, återupprättade Tyskland på kort tid en mäktig rustningsindustri, som kunde framställa oerhörda mängder av förstklassiga vapen, många tusen stridsvagnar, flygplan, artilleripjäser, örlogsfartyg av nyaste typ och andra slag av vapen.

Allt detta skulle historieförfalskarna vilja glömma, nu då de försöker komma ifrån ansvaret för sin politik, den politik som gav hitleraggressionen vapen, släppte lös det andra världskriget och ledde till den krigskatastrof utan motstycke i historien, vilken krävde miljoner och åter miljoner människoliv.

Sålunda får man inte glömma, att hitleraggressionens första och viktigaste förutsättning var återupprättandet och moderniserandet av

²Richard Sasuly: „I.G. Farben“, Boni and Gaer, New York, 1947, s. 80.

³Stock Exchange Year Book, London 1925; Who's Who in America; Who's Who in Finance, Banking and Insurance; Moody's Manual of Railroads and Corporation Securities; Poor's Manual, 1924–1939.

Tysklands tungindustri och rustningsindustri, att detta möjliggjordes endast tack vare de amerikanska härskande kretsarnas direkta och omfattande finansiella understöd.

Men det är inte allt.

En annan faktor av avgörande betydelse som bidrog till att hitler-aggressionen släpptes lös, var de härskande engelska och franska kretsarnas politik, bekant som politiken att uppnå „försoning“ med Hitler-tyskland, en politik som innebar uppgivande av den kollektiva säkerheten. Idag bör det vara klart för alla, att det som ledde till det andra världskriget var just denna de engelsk-franska härskande kretsarnas politik, som kom till uttryck i att man tog avstånd från den kollektiva säkerheten, tog avstånd från att slå tillbaka den tyska aggressionen, att man gav efter för Hitlertysklands aggressiva krav.

Följande är fakta härvidlag.

Redan år 1933, kort efter Hitlers makttillträde, undertecknade de fyra makterna Storbritannien, Tyskland, Frankrike och Italien, som resultat av den engelska och den franska regeringens bemödanden, en „Samförstånds- och samarbetspakt“ i Rom. Pakten innebar en överenskommelse mellan den engelska och franska regeringen å ena sidan och å den andra den tyska och italienska fascismen, som redan vid denna tid inte stack under stol med sina aggressiva avsikter. Samtidigt innebar pakten med de fascistiska staterna, att Storbritannien och Frankrike tog avstånd från politiken att befästa de fredsälskande makternas enhetsfront mot de aggressiva staterna. Storbritannien och Frankrike riktade ett slag mot tryggandet av freden och folkens säkerhet genom att ingå en överenskommelse med Tyskland och Italien, bakom ryggen på de övriga makter som deltog i avrustningskonferensen, vilken just vid denna tid dryftade sovjetförslaget om en ickeangreppspakt och en pakt om definiering av angripande part.

Kort därefter — år 1934 — hjälpte England och Frankrike Hitler att utnyttja det med dem allierade Pan-Polens fientliga inställning till Sovjetunionen, vilket resulterade i avslutandet av den tysk-polska ickeangreppspakten, en av de viktigaste etapperna vid förberedandet av den tyska aggressionen. Hitler behövde denna pakt för att sprida förvirring bland den kollektiva säkerhetens anhängare och med detta exempel visa, att vad Europa behövde inte var kollektiv säkerhet utan bilaterala överenskommelser. Detta gav den tyska aggressionen möjlighet att själv avgöra, med vem och när den skulle ingå överenskom-

melser, vem den skulle angripa och när. Det råder inget tvivel om att den tysk-polska pakten var den första allvarliga bräschan i den kollektiva säkerhetens byggnad.

Hitler blev djärvare och vidtog öppet en rad åtgärder för att återupprätta Tysklands stridskrafter utan att möta något motstånd från de engelska och franska makthavarnas sida. Tvärtom, kort därefter, år 1935, anlände Ribbentrop till London, och den engelsk-tyska flottöverenskommelsen ingicks, genom vilken Storbritannien gick med på att den tyska örlogsflottan skulle få utbyggas så att den blev nästan jämnstark med den franska örlogsflottan. Dessutom fick Hitler rätt att bygga undervattensbåtar med ett tonnage, som sammanlagt motsvarade 45% av den brittiska ubåtsflottan. Till denna period hänför sig också Hitlertysklands ensidiga aktioner i syfte att skaffa ur världen Versaillesfördragets alla övriga restriktioner beträffande ökningen av Tysklands stridskrafter. Inte heller dessa aktioner stötte på något som helst motstånd från Englands, Frankrikes och USA:s sida.

De fascistiska aggressorernas aptit ökade dag för dag, vilket USA, Storbritannien och Frankrike öppet tolererade. Det var naturligtvis ingen tillfällighet, att både Tyskland och Italien vid denna tid så obehindrat kunde få genomföra sina militära interventioner i Abessinien och Spanien.

Sovjetunionen ensam bedrev konsekvent och fast sin fredspolitik, hävdade principerna om jämlikhet och oavhängighet för Abessinien, som ju dessutom var medlem av Nationernas Förbund, hävdade den lagliga, republikanska spanska regeringens rätt till stöd från de demokratiska ländernas sida mot den tyska och italienska interventionen.

„Sovjetunionen“, sade V.M. Molotov på Sovjetunionens Centrala Exekutivkommittés session den 10 januari 1936 med anledning av Italiens överfall på Abessinien, „har i Nationernas Förbund med ett av de små länderna, Abessinien, som exempel demonstrerat sin trohet mot denna princip, principen om statlig oavhängighet och nationell jämlikhet för alla stater. Sovjetunionen har också utnyttjat sitt deltagande i Nationernas Förbund till att i praktiken genomföra sin linje gentemot en imperialistisk aggressor“.⁴

⁴V.M. Molotov: Artiklar och tal 1935–1936, s. 176, ryska.

V.M. Molotov yttrade den gången att „det italienska-abisinska kriget visar, att hotet av ett världskrig ständigt ökar och alltmer sprider sig över Europa“.⁵

Vad gjorde då vid denna tid regeringarna i USA, Storbritannien och Frankrike, inför vilkas ögon de fascistiska banditerna allt fräckare gjorde processen kort med sina offer? De rörde inte ett finger för att tygla de tyska och italienska aggressorerna, för att skydda folkens nedtrampade rättigheter, värna freden och hejda det annalkande andra världskriget.

Sovjetunionen ensam gjorde allt vad i dess förmåga stod för att spärra vägen för de fascistiska aggressorerna. Sovjetunionen framträdde som initiativtagare till och förkämpe för den kollektiva säkerheten. Redan den 6 februari 1933 föreslog M.M. Litvinov, sovjetrepresentant i Generalkommissionen för avrustning, att en deklaration skulle antagas, i vilken aggression och angripande part skulle definieras. Då Sovjetunionen föreslog att ge en definition av angripande part, utgick den från att det vore nödvändigt att i den allmänna säkerhetens intresse och för att underlätta en överenskommelse om maximal inskränkning av rustningarna, så exakt som möjligt bestämma begreppet „angrepp“, för att „förebygga varje förevändning för rättfärdigande av ett angrepp“. Men konferensen, som dirigerades av England och Frankrike, avvisade detta förslag — till förmån för den tyska aggressionen.

Allom bekant är den hårdnackade och långvariga kamp, som Sovjetunionen och dess delegation i Nationernas Förbund med M.M. Litvinov i spetsen förde för den kollektiva säkerhetens bevarande och befastande. Under hela förkrigsperioden förfäktade sovjetdelegationen i Nationernas förbund den kollektiva säkerhetens princip och höjde sin röst till försvar av denna princip på så gott som alla NF-sammanträden och i praktiskt taget varje NF-kommission. Men sovjetdelegationens röst förblev som bekant en ropandes röst i öknen. Allbekanta är sovjetdelegationens förslag om åtgärder i syfte att befästa den kollektiva säkerheten. Dessa förslag överlämnades den 30 augusti 1936 i sovjetregeringens namn till Nationernas Förbunds generalsekreterare Avenol med anhållan, att de skulle dryftas i Nationernas Förbund. Men bekant är också att dessa förslag begravdes i Nationernas Förbunds arkiv, där de blev liggande.

⁵Sammastädes, s. 177.

Det var uppenbart att England och Frankrike, som vid denna tid hade ledningen i Nationernas Förbund, tog avstånd från att kollektivt slå tillbaka den tyska aggressionen. De tog avstånd från den kollektiva säkerheten, emedan den stod i vägen för den nya politik de lanserat och som gick ut på „försoning“ med den tyska aggressionen, politiken att göra eftergifter för hitleraggressionen. Naturligtvis kunde en dylik politik inte leda till annat än en intensifiering av den tyska aggressionen, men de engelsk-franska härskande kretsarna ansåg att detta inte var farligt, då man genom att tillfredsställa hitleraggressionen med koncessioner i väster, sedan skulle rikta den österut och utnyttja den som vapen mot Sovjetunionen.

På Sovjetunionens Kommunistiska Partis adertonde kongress i mars 1939 klargjorde J.V. Stalin i verksamhetsberättelsen orsakerna till den ökade hitleraggressionen. Han yttrade:

„Den viktigaste orsaken är att de flesta icke-aggressiva länder, framför allt England och Frankrike, tagit avstånd från den kollektiva säkerhetens politik, från politiken att kollektivt slå tillbaka aggressorerna, att de icke-aggressiva länderna övergått till en position av ickeinblandning, en position av 'neutralitet'.“⁶

För att förvirra läsarna och samtidigt smutskasta sovjetregeringen påstår den amerikanske korrespondenten Neal Stanford, att sovjetregeringen var motståndare till den kollektiva säkerheten, att M.M. Litvinov entledigades från positionen som folkkommissarie för utrikesärendena och ersattes med V.M. Molotov därför, att Litvinov hade bedrivit en politik som gick ut på att stärka den kollektiva säkerheten. Det är svårt att föreställa sig något mer enfaldigt än detta fantastiska påstående. Naturligtvis bedrev M.M. Litvinov inte sin personliga politik utan sovjetregeringens politik. Å andra sidan känner alla till den kamp för den kollektiva säkerheten, som sovjetregeringen och dess representanter, bl.a. M.M. Litvinov, under hela förkrigsperioden förde.

Vad beträffar V.M. Molotovs utnämning till folkkommissarie för utrikesärendena, så är det alldeles klart att i den komplicerade situation, då de fascistiska aggressorerna förberedde ett andra världskrig,

⁶J.V. Stalin: Verksamhetsberättelse på 18:de partikongressen om SUKP(b):s Centralkommittés arbete, „Leninismens huvudfrågor“, s. 570, ryska.

medan Storbritannien och Frankrike med Förenta Staterna bakom sig direkt såg genom fingrarna med aggressorerna och sporrade dem till krig mot SSSR — det är klart att det i en sådan situation krävdes en mer erfaren och i landet mer populär politiker än M.M. Litvinov på en så ansvarsfull post som utrikesfolkkommissarieposten.

Västmakternas avståndstagande från en pakt om kollektiv säkerhet var ingen tillfällighet. Under denna period utspann sig en kamp mellan två linjer i den internationella politiken. Den ena linjen innebar kamp för freden, för organiserandet av kollektiv säkerhet och för de fredsälskande folkens samfälliga motstånd mot aggressionen. Denna linje fullföljde Sovjetunionen, som härvid konsekvent och orubbligt försvarade alla stora och små fredsälskande folks intressen. Den andra linjen innebar att man tog avstånd från att organisera den kollektiva säkerheten, avstod från att bekämpa aggressionen, vilket oundvikligen uppmuntrade de fascistiska länderna till ökad aggressiv aktivitet och därmed bidrog till att ett nytt krig släpptes lös.

Av allt detta framgår, att den historiska sanningen är följande: hitleraggressionen blev möjlig för det första därför, att Förenta Staterna hjälpte tyskarna att på kort tid skapa en krigsekonomisk bas för den tyska aggressionen med vapen, och för det andra därför, att de engelsk-franska härskande kretsarnas avståndstagande från den kollektiva säkerheten spred förvirring bland de fredsälskande länderna, bringade deras enhetsfront mot aggressionen i upplösning, rörde väg för den tyska aggressionen och hjälpte Hitler att släppa lös det andra världskriget.

Hur skulle det ha gått, om Förenta Staterna inte hade finansierat Hitlertysklands tungindustri, och om England och Frankrike inte hade tagit avstånd från den kollektiva säkerheten, utan tvärtom tillsammans med Sovjetunionen hade organiserat ett kollektivt motstånd mot den tyska aggressionen?

Hitlers aggression skulle inte ha haft tillräckligt med vapen. Hitlers erövringspolitik skulle ha hamnat i det kollektiva säkerhetssystemets skruvstäd. Hitleristernas chanser att med framgång kunna släppa lös ett andra världskrig skulle ha reducerats till ett minimum. Och om hitleristerna trots dessa för dem ogynnsamma betingelser ändå skulle ha dristat sig att släppa lös ett andra världskrig, skulle de ha krossats redan under krigets första år.

Tyvärr gick det emellertid inte så till följd av den ödesdigra politik som USA, England och Frankrike bedrev under hela förkrigsperioden.

Vi ser alltså vilka som bär skulden till att hitleristerna inte utan framgång kunde släppa lös det andra världskriget, som varade i nära sex år och krävde miljoner offer.

Kapitel II

Inte kamp mot den tyska aggressionen utan en politik i syfte att isolera Sovjetunionen.

HÄNDELSESNAS fortsatta utveckling visade ännu tydligare att de härskande kretsarna i England och Frankrike genom sina eftergifter och koncessioner åt de fascistiska staterna, vilka 1936 slöt sig samman till ett militärpolitiskt block bekant under namnet „axeln Berlin-Rom“, endast eggade Tyskland och drev in landet på erövringens väg.

Sedan England och Frankrike avvisat den kollektiva säkerhetens politik, övergick de till en position av s.k. ickeinblandning om vilken J.V. Stalin sade:

„... icke-inblandningspolitiken skulle kunna karakteriseras på följande sätt: ‚må varje land försvara sig mot aggressorerna bäst det vill och kan, det är en sak som inte angår oss, och vi skall driva handel både med aggressorerna och deras offer‘. I verkligheten betyder dock icke-inblandningspolitiken att man ger efter för aggressionen, att man ger kriget fria tyglar — följaktligen att man låter det förvandlas till ett världskrig.“¹

¹Stenografiskt protokoll av SUKP(b):s 18:e kongress, Moskva, OGIS, 1939, s. 13, ryska.

J.V. Stalin framhöll vidare, att

„... det stora och farliga politiska spel, som icke-inblandningspolitikens anhängare börjat, kan sluta med ett allvarligt fiasko för dem själva.“²

Redan 1937 var det fullständigt klart, att det hela utvecklade sig i riktning mot ett stort krig, som Hitler planerade med Storbritanniens och Frankrikes direkta medgivande.

De dokument från det tyska utrikesministeriet, som efter Tysklands krossande föll i sovjettruppernas händer, blottar den verkliga kärnpunkten i Storbritanniens och Frankrikes utrikespolitik under denna period. De visar att den engelsk-franska politiken i själva verket inte gick ut på att sammansluta de fredsälskande staternas krafter för samfäll kamp mot aggressionen, utan på att isolera Sovjetunionen och rikta hitleraggressionen mot öster, mot Sovjetunionen, samt att därvid utnyttja Hitler som verktyg för Storbritanniens och Frankrikes syften.

Därvid kände Englands och Frankrikes makthavande mycket väl till den hitlerfascistiska utrikespolitikens huvudlinje, som Hitler formulerat på följande sätt:

„Vi nationalsocialister gör medvetet ett slut på vår utrikespolitiska inriktning under förkrigstiden. Vi börjar där vi blev stående för 600 år sedan. Vi hejdar germanernas eviga strävan mot södra och västra Europa och riktar vår blick mot vidderna i öster. Vi bryter äntligen med förkrigstidens kolonialpolitik och handelspolitik och övergår till framtidens territorialpolitik. Men då vi nu i Europa talar om nya jordområden, kan vi i första hand endast tänka på Ryssland och de gränsstater det behärskar. Det förefaller som om själva ödet visade oss vägen.“³

Ända till på sista tiden har det allmänt ansetts, att Englands och Frankrikes härskande kretsar, att Chamberlains och Daladiers regeringar bar hela ansvaret för den förrädiska münchenpolitiken. Det faktum, att den amerikanska regeringen påtagit sig att offentliggöra de

²Sammastädes, s. 14.

³A. Hitler: „Mein Kampf“, München 1936, s. 742.

tyska arkivmaterialen och ur samlingsbandet uteslutit de dokument, som berör münchenöverenskommelsen, vittnar om den amerikanska regeringens intresse av att rentvå münchenförräderiets hjältar och söka vältra över skulden på Sovjetunionen.

Huvudinnebörden i Englands och Frankrikes münchenpolitik var redan tidigare tillräckligt klar. De dokument från tyska utrikesministeriets arkiv, som sovjetregeringen förfogar över, levererar emellertid en mängd kompletterande fakta, vilka kastar ljus över den verkliga innebörden i västmakternas diplomati under förkrigsperioden. De visar, hur man lekte med folkens öde, hur man skamlöst schackrade med främmande territorier, hur världskartan i hemlighet ritades om, hur hitleraggressionen uppmuntrades och vilka ansträngningar som gjordes för att rikta denna aggression österut, mot Sovjetunionen.

Därom vittnar exempelvis vältaligt ett tyskt dokument, som upptar ett samtal mellan Hitler och den engelske ministern Halifax i närvaro av den tyske utrikesministern von Neurath i Obersalzberg den 19 november 1937.

Halifax förklarade att

„han (lord Halifax) och andra medlemmar av den engelska regeringen är fullt medvetna om, att führern uppnått en hel del inte bara i själva Tyskland, utan att han genom att tillintetgöra kommunismen i eget land spärrat vägen för densamma till Västeuropa och att Tyskland därför med rätta kan betraktas som Västerens bastion mot bolsjevismen.“⁴

På premiärminister Chamberlains vägnar framhöll Halifax, att det fanns full möjlighet att uppnå en lösning även av svåra problem, därest Tyskland och England lyckades uppnå en överenskommelse också med Frankrike och Italien.

Halifax sade, att

„det inte får uppstå ett sådant intryck, att 'axeln Berlin-Rom' eller de goda relationerna mellan London och Paris komme att bli lidande av det tysk-engelska närmandet. Sedan marken förberetts genom det tysk-engelska närmandet,

⁴„Samtal mellan führern (rikskanslern) och lord Halifax i närvaro av riksmistern för utrikesärenden i Obersalzberg 19.XI.1937“, ur Tyska utrikesministeriets arkiv.

bör de fyra västeuropeiska stormakterna⁵ gemensamt lägga grunden för en varaktig fred i Europa. Under inga förhållanden får någon av de fyra makterna ställa sig utanför detta samarbete, då det i motsatt fall inte kan göras slut på det nuvarande osäkra läget.“⁶

Sålunda gjorde Halifax på engelska regeringens vägnar redan 1937 Hitler förslaget att England såväl som Frankrike skulle ansluta sig till „axeln Berlin-Rom“.

Detta förslag besvarade emellertid Hitler med förklaringen att en dylik överenskommelse mellan de fyra makterna syntes honom mycket lätt att arrangera därest det hela endast rörde sig om god vilja och en älskvärd inställning till varandra, men att saken kompliceras ifall Tyskland inte skulle betraktas „som en stat, vilken inte längre bar Versaillesfördragets moraliska eller materiella brännmärke“.

Enligt protokollet förklarade Halifax som svar på detta:

„Engelsmännen är realister, och de är kanhända mer än andra övertygade om, att Versaillesdiktatets fel måste rättas till. Också tidigare har England alltid utövat sitt inflytande i denna realistiska anda. Han påpekade Englands roll vid den förfristiga evakueringen av Rhenlandet, vid lösandet av krigsskandeståndsfrågan och vid reockupationen av Rhenlandet.“⁷

Av det upptecknade samtalet mellan Hitler och Halifax framgår vidare, att den engelska regeringen förhöll sig positivt till Hitlers planer på att „förvärva“ Danzig, Österrike och Tjeckoslovakiet. Sedan han med Hitler dryftat frågorna om avrustningen och om Nationernas Förbund samt framhållit att dessa frågor borde ytterligare dryftas, förklarade Halifax:

„Alla övriga frågor kan karakteriseras på så sätt, att de berör förändringar i den europeiska ordningen, vilka förr eller senare sannolikt kommer att äga rum. Till dessa frågor

⁵Här avses Storbritannien, Frankrike, Tyskland och Italien

⁶Se ovan citerade samtal.

⁷„Samtal etc.“.

hör Danzig, Österrike och Tjeckoslovakiet. England är endast intresserat av, att dessa förändringar genomföres genom fredlig evolution, och att man så mycket som möjligt undviker metoder, som kan förorsaka fortsatta skakningar, vilka varken führern eller andra länder skulle önska.“⁸

Som synes var detta samtal inte bara en sondering, inte bara ett försök att känna den andra parten på pulsen, vilket understundom kan vara politiskt nödvändigt, utan det var ett avtal, en hemlig överenskommelse mellan den engelska regeringen och Hitler om att tillfredsställa den senares erövringsaptit på andra länders bekostnad.

I detta sammanhang bör ett uttalande av den engelske ministern John Simon i parlamentet den 21 februari 1938 uppmärksammas, vilket gick ut på att Storbritannien aldrig lämnat några speciella garantier för Österrikes oavhängighet. Detta var en medveten osanning, ty dylika garantier hade givits genom Versailles- och Saint Germain-fördragen.

Brittiske premiärministern Chamberlain förklarade vid samma tillfälle att Österrike inte kunde räkna på att erhålla något skydd från Nationernas förbunds sida.

„Vi bör inte försöka föra oss själva bakom ljuset“, förklarade Chamberlain, „och än mindre bör vi lura små och svaga nationer med förhoppningar, att de av Nationernas Förbund kommer att erhålla skydd mot aggression, så att de handlar i överensstämmelse härmed, eftersom vi vet, att ingenting liknande kan väntas.“⁹

På detta sätt uppmuntrade den brittiska politikens ledare Hitler till erövringsaktioner.

I det tyska arkiv i Berlin, som föll i sovjettruppernas händer, finnes också ett dokument med ett upptecknat samtal mellan Hitler och den brittiske ambassadören i Tyskland, Henderson, vilket ägde rum i Ribbentrops närvaro den 3 mars 1938.¹⁰ Redan i början av samtalet underströk Henderson dess förtroliga karaktär och gjorde det förbehållet,

⁸Sammastädes.

⁹„Times“ 23 februari 1938, s. 8.

¹⁰„Redogörelse för ett samtal mellan führern (rikskanslern) samt britt. kungl. ambassadören i närvaro av riksministern för utrikesärenden von Ribbentrop den 3 mars 1938 i Berlin“, ur Tyska utrikesministeriets arkiv.

att samtalets innehåll inte skulle meddelas vare sig åt fransmännen, belgierna, portugiserna eller italienarna, till vilka man endast skulle säga, att samtalet var en fortsättning av förhandlingarna mellan Halifax och Hitler och ägnades åt frågor, som berörde Tyskland och England.

I samtalet underströk Henderson på engelska regeringens vägnar att

„det inte gällde en affärsuppgörelse utan ett försök att lägga grunden till en verklig och uppriktig vänskap med Tyskland, börjande med en förbättring av situationen och slutande med skapandet av en ny anda av vänskaplig förståelse.“¹¹

Henderson reste inga invändningar mot Hitlers krav på „Europas sammanslutning utan Ryssland“, och erinrade om att Halifax, som vid denna tid hade blivit utrikesminister, redan hade gått med på de territoriella förändringar, som Tyskland hade för avsikt att genomföra i Europa samt att

„det engelska förslaget syftar till deltagande i en dylik förnuftig reglering.“

Under samtalet anmärkte Henderson, som det framgår av redogörelsen, att Chamberlain

„visat stort mod, då han utan hänsyn ryckt masken av sådana internationella fraser som den kollektiva säkerheten, etc.“

„... Därför“, tillade Henderson, „förklarar England sig berett att undanröja alla svårigheter, och frågar Tyskland, om det å sin sida är berett att göra detsamma.“¹²

Ribbentrop blandade sig då i samtalet och riktade Hendersons uppmärksamhet på den omständigheten att det engelska sändebudet i Wien i „dramatisk“ form hade gjort en framställning hos von Papen

¹¹„Redogörelse etc.“

¹²Sammastädes.

med anledning av händelserna i Österrike. Henderson skyndade att ta avstånd från sin kollegas framställning och yttrade att „han själv, Neville Henderson, ofta uttalat sig för Anschluss“.

Sådant var den engelska diplomatins språk under förkrigsperioden.

Kort efter denna hemliga överenskommelse — redan den 12 mars 1938 — ockuperade Hitler Österrike utan att möta något motstånd av England och Frankrike. Vid denna tidpunkt var det endast Sovjetunionen som höjde sin varnande röst och än en gång manade till att organisera kollektivt försvar av de av aggressionen hotade ländernas oavhängighet. Redan den 17 mars 1938 riktade sovjetregeringen en not till makterna, i vilken den gav uttryck åt sin beredskap „att omedelbart börja att med de andra makterna i Nationernas Förbund eller utanför detsamma dryfta praktiska åtgärder“, vilka „skulle ha till syfte att stoppa aggressionens fortsatta utveckling och undanröja den ökade faran för en ny världsslakt“.¹³ Den engelska regeringens svar på sovjetnoten vittnade om den engelska regeringens bristande vilja att förhindra Hitlers aggressionsplaner.

Det engelska svaret löd att en konferens för att besluta om

„koordinerade aktioner mot aggressionen, enligt Hans Majestäts regerings mening inte obetingat komme att utöva ett gynnsamt inflytande på perspektiven för den europeiska freden.“¹⁴

Nästa länk i kedjan av tysk aggression och krigsförberedelse i Europa var Tjeckoslovakiets besättande. Också detta synnerligen viktiga steg till krigets lössläppande i Europa kunde Hitler ta endast med Englands och Frankrikes direkta understöd.

Redan den 10 juli 1938 rapporterade den tyske ambassadören i London, Dirksen, till Berlin, att för den engelska regeringen var detta att

„finna en kompromiss med Tyskland en av de väsentligaste punkterna i dess program“ och att „denna regering uppvisar ett sådant maximum av förståelse gentemot Tyskland som överhuvud taget någon tänkbar kombination av engelska politiker kan göra.“¹⁵

¹³ „Ivestija“ 18 mars 1938.

¹⁴ Not av brittiska utrikesministeriet den 24 mars 1938.

¹⁵ „Politisk rapport den 10 juli 1938, bilaga till rapport A No 2589 av den 10 juni 1938“, ur Tyska utrikesministeriets arkiv.

Dirksen skrev, att den engelska regeringen

„hade kommit närmare förståelsen för de väsentligaste punkterna i de av Tyskland uppställda huvudkraven, nämligen att hålla Sovjetunionen och likaså Nationernas Förbund utanför avgörandet av Europas öde samt beträffande det ändamålsenliga i bilaterala förhandlingar och överenskommelser.“

Dirksen meddelade också till Berlin, att den engelska regeringen var beredd att bringa stora offer för att „tillfredsställa andra berättigade krav från Tysklands sida.“

Sålunda upprättades faktiskt mellan den engelska regeringen och Hitler ett långt gående samförstånd beträffande de utrikespolitiska planerna, om vilket Dirksen så uttrycksfullt meddelade i sin rapport till Berlin.

Det är onödigt att här erinra om de allmänt bekanta fakta som omedelbart berör münchenuppgörelsen. Men det får inte glömmas, att den brittiska och den franska regeringens representanter den 19 september 1938, d.v.s. fyra dagar efter Hitlers möte med Chamberlain — vilken för detta syfte anlände med flygplan till Hitlers residens i Berchtesgaden — av den tjeckoslovakiska regeringen krävde, att Tyskland skulle erhålla de tjeckoslovakiska områden, som huvudsakligen var befolkade av sudettyskar. Detta motiverade de med, att om kraven icke fylldes skulle det vara omöjligt att upprätthålla freden och trygga Tjeckoslovakiets vitala intressen. Hitleraggressionens engelska och franska beskyddare försökte skyla över sitt förräderi med löftet om internationella garantier för den tjeckoslovakiska statens nya gränser såsom en „insats för Europas pacifiering“.¹⁶

Den 20 september besvarade den tjeckoslovakiska regeringen de engelsk-franska förslagen. Den förklarade att „ett antagande av förslag av dylik natur skulle vara liktydigt med att frivilligt och fullständigt stympa staten i alla riktningar“. Den tjeckoslovakiska regeringen gjorde den engelska och den franska regeringen uppmärksamma på det faktum, att „ett förlamande av Tjeckoslovakiet skulle resultera i djupgående politiska förändringar i hela Central- och Sydösteuropa“.

¹⁶ „Correspondence respecting Czechoslovakia, September 1938“, London 1938, cmd 5847, p. 8–9.

„Kraftjämvikten i Centraleuropa och i Europa överhuvud“, förklarade den tjeckoslovakiska regeringen i sitt svar, „skulle upphävas; detta skulle medföra långt gående följder för alla övriga stater och särskilt för Frankrike.“

Tjeckoslovakiets regering hänvände sig till Englands och Frankrikes regeringar „med en sista vädjan“ att revidera sin ståndpunkt och underströk, att detta skulle vara inte bara i Tjeckoslovakiets utan också i dess vänners intresse, det skulle främja „fredens sak och hela Europas sunda utveckling“.

De engelska och franska makthavarna förblev obönhörliga. Följande dag sände Englands regering den tjeckoslovakiska regeringen en svarsnot med förslag att denna skulle ta tillbaka sitt svar på de ursprungliga engelsk-franska förslagen samt „skyndsamt och allvarligt överväga saken“, innan den skapade en situation för vilken den engelska regeringen inte skulle kunna påtaga sig ansvaret. Till slut underströk den engelska regeringen, att den inte kunde tro, att det tjeckoslovakiska förslaget om skiljedomsförfarande numera vore antagbart. Den trodde inte — hette det i den engelska noten — att „den tyska regeringen skulle anse situationen sådan, att den kunde lösas genom skiljedom, såsom den tjeckoslovakiska regeringen föreslagit“.

Den engelska noten slutade med den hotfulla varningen till den tjeckoslovakiska regeringen att denna, därest det engelska rådet avisades, „skulle ha frihet att vidtaga de åtgärder den ansåge lämpliga för den situation, som senare skulle kunna uppkomma“.

På den konferens mellan Hitler, Chamberlain, Mussolini och Daladier, som ägde rum den 29 och 30 september 1938, slutfördes den skamliga uppgörelse, som de främsta deltagarna i sammansvärjningen mot freden redan på förhand helt hade enats om. Tjeckoslovakiets öde avgjordes utan att det själv fick delta. Dess representanter inbjöds till München endast för att ödmjukt avvakta resultaten av imperialisternas överenskommelse.

Englands och Frankrikes hela uppträdande lämnade inget tvivel öppet om att den engelska och franska regeringens oerhörda förräderi gentemot det tjeckoslovakiska folket och dess republik inte alls var någon tillfällig episod i dessa staters politik, utan att det var en synnerligen viktig länk i denna politik, vilken fullföljde syftet att rikta hitleraggressionen mot Sovjetunionen.

Den reella innebörden i münchensammansvärjningen avslöjades vid samma tid av J.V. Stalin som sade att „delar av Tjeckoslovakiet utlämnats till tyskarna såsom priset för förpliktelsen att börja krig mot Sovjetunionen“.¹⁷

Själva kärnan i de engelsk-franska regerande kretsarnas politik under denna period blottades av J.V. Stalin på SUKP(b):s 18 kongress i mars 1939 i följande ord:

„Icke-inblandningspolitiken betyder att man ger efter för aggressionen, ger kriget fria tyglar, och följaktligen låter det förvandlas till ett världskrig. I icke-inblandningspolitiken skyntar en strävan, en önskan att inte hindra aggressorerna att utföra sitt smutsiga verk, att inte hindra låt oss säga Japan att inveckla sig i krig med Kina eller ännu hellre med Sovjetunionen, inte hindra låt oss säga Tyskland att trassla in sig i de europeiska angelägenheterna, att inveckla sig i krig med Sovjetunionen, att låta alla krigsdeltagare sjunka ner i krigets moras, att i stillhet uppmuntra dem häri, låta dem försvaga och utmatta varandra för att sedan, när de är tillräckligt försvagade, träda fram på scenen med friska krafter, uppträda 'i fredens intresse' — naturligtvis — och diktera de försvagade krigsdeltagarna med sina villkor.“¹⁸

Münchenöverenskommelsen möttes med förbittring och utdömdes eftertryckligt i de demokratiska kretsarna i skilda länder, däribland Förenta Staterna, Storbritannien och Frankrike. Dessa kretsars inställning till de engelska och franska makthavarnas münchenförräderi framgår av sådana uttalanden, som de man möter exempelvis i Sayers och Kahns i USA utkomna bok „Det hemliga kriget mot Sovjet-Ryssland“. Så här skriver bokens författare om München:

„Det nazistiska Tysklands, det fascistiska Italiens, Englands och Frankrikes regeringar undertecknade münchenöverenskommelsen — den dröm som världsreaktionen närt ända sedan 1918, drömmen om en sovjetfientlig Helig allians, gick i uppfyllelse. Överenskommelsen lämnade Ryssland utan bundsförvanter. Den fransk-sovjetiska pakten —

¹⁷Stenografiskt protokoll av SUKP(b):s 18:e kongress, Moskva, OGIS, 1939, s. 14.

¹⁸Stenografiskt protokoll etc., s. 13.

hörnstenen för den kollektiva säkerheten i Europa — hade begravts. Det tjeckiska Sudetlandet hade blivit en del av det nazistiska Tyskland. Porten mot öster stod vidöppen för ‚die Wehrmacht‘.¹⁹

Sovjetunionen var den enda av alla stormakter, som under den tjeckoslovakiska tragedins alla etapper aktivt uppträdde till försvar av Tjeckoslovakiets oavhängighet och nationella rättigheter. I sina försök att rättfärdiga sig i världsopinionens ögon förklarade Englands och Frankrikes regeringar hycklande, att de inte hade vetat, huruvida Sovjetunionen skulle komma att uppfylla sina förpliktelser gentemot Tjeckoslovakiet i enlighet med fördraget om ömsesidigt bistånd. Men detta var en uppenbar osanning, eftersom sovjetregeringen offentligt förklarat sig beredd att komma att uppfylla sina förpliktelser gentemot Tjeckoslovakiet i enlighet med fördraget om ömsesidigt bistånd. Men detta var en uppenbar osanning, eftersom sovjetregeringen offentligt förklarat sig beredd att komma Tjeckoslovakiet till hjälp mot Tyskland i enlighet med villkoren i detta fördrag, som krävde samtidiga aktioner från Frankrikes sida till försvar av Tjeckoslovakiet. Men Frankrike vägrade att uppfylla sin plikt.

Det oaktat förklarade sovjetregeringen omedelbart före münchen-uppgörelsen ånyo, att den uttalade sig för sammankallande av en internationell konferens i syfte att bringa praktisk hjälp åt Tjeckoslovakiet och för vidtagande av praktiska åtgärder till fredens bevarande.

När Tjeckoslovakiets erövring blivit ett faktum, och de imperialistiska ländernas regeringar den ena efter den andra förklarade sig erkänna detta *fait accompli*, brännmärkte sovjetregeringen i sin not av den 18 mars Tjeckoslovakiets besättande, utfört av Hitlertyskland med hjälp av England och Frankrike, såsom en egenmäktig akt av våld och aggression. I samma not underströk sovjetregeringen, att Tysklands handlingar hade skapat och skärpt ett hot mot världsfreden, „rubbat den politiska stabiliteten i Centraleuropa, ökat de redan tidigare i Europa skapade orosmomenten och riktat ett nytt slag mot folkens säkerhetskänsla“.²⁰

¹⁹*M. Sayers och A. Kahn*: „Det hemliga kriget mot Sovjet-Ryssland“, Boston, 1946, ss. 324–325.

²⁰„Isvestija“ 20 mars 1939.

Men det hela inskränkte sig inte till att Tjeckoslovakiet utlämnades till Hitler. Englands och Frankrikes regeringar skyndade sig att hals över huvud underteckna vittgående politiska överenskommelser med Hitlertyskland. Den 30 september 1938 undertecknade Chamberlain och Hitler i München en engelsk-tysk deklaration, i vilken det hette:

„Vi har idag fortsatt vårt samtal och enhälligt kommit till den övertygelsen, att frågan om de tysk-engelska relationerna är av förstarangsbetydelse för de bägge länderna och för Europa. Vi betraktar den igår kväll undertecknade överenskommelsen och den tysk-engelska flottöverenskommelsen såsom en symbol för våra båda folks önskan att aldrig mera föra krig mot varandra. Vi är fast beslutna att genom konsultation behandla också andra frågor, som berör våra bägge länder, och sträva att i framtiden avlägsna alla anledningar till meningsskiljaktigheter för att sålunda bidra till att trygga freden i Europa.“²¹

Detta var en deklaration av England och Tyskland om ömsesidig non-aggression.

Den 6 december 1938 undertecknades Bonnet-Ribbentrops fransk-tyska deklaration, likartad med den engelska-tyska. I densamma förklarades, att den tyska och den franska regeringen enhälligt kommit till den övertygelsen, att fredliga relationer och goda grannförbindelser mellan Tyskland och Frankrike var en av de väsentligaste förutsättningarna för en konsolidering av förhållandena i Europa och för bevarandet av världsfreden, och att bägge regeringarna skulle uppbjuda alla krafter för att säkra bibehållandet av sådana relationer mellan sina länder. Deklarationen konstaterade, att det inte längre fanns några tvistefrågor av territoriell karaktär mellan Frankrike och att den existerande gränsen mellan deras länder var slutgiltig. Deklarationen slutade med förklaringen att de båda regeringarna var fast beslutna att oavsett sina separata relationer till tredje makter upprätthålla kontakt sinsemellan därest dessa frågor i sin fortsatta utveckling skulle kunna leda till internationella komplikationer.

Det var Frankrikes och Tysklands deklaration om ömsesidig non-aggression.

²¹ „Archiv für Aussenpolitik und Länderkunde“, September 1938, s. 483.

I själva verket innebar dessa överenskommelser, att både England och Frankrike undertecknat ickeangreppspakter med Hitler.

Av dessa överenskommelser med Hitlertyskland framgår med full evidens den engelska och den franska regeringens strävan att avvärja hotet av hitlerfascistisk aggression mot dem själva i den beräkningen, att münchenöverenskommelsen och andra liknande överenskommelser redan öppnat porten för hitleraggressionen mot öster, i riktning mot Sovjetunionen.

På så sätt skapades de politiska betingelser, som var nödvändiga för „Europas förenande utan Ryssland“.

Det hela utvecklade sig mot fullständig isolering av Sovjetunionen.

Kapitel III

Sovjetunionens isolering. Den sovjetisk-tyska ickeangreppspakten.

SEDAN DET fascistiska Tyskland erövrat Tjeckoslovakiet, började det fullständigt öppet och inför hela världens ögon förbereda sig till krig. Uppmuntrad av England och Frankrike kastade Hitler alla ceremonier över bord och upphörde att utge sig som anhängare av en fredlig reglering av de europeiska problemen. De mest dramatiska månaderna under förkrigsperioden hade kommit. Redan nu var det klart, att en oerhörd krigskatastrof för varje dag ryckte mänskligheten allt närmare.

Vilken politik fullföljde då vid denna tidpunkt å ena sidan Sovjetunionen och å andra sidan Storbritannien och Frankrike?

Det försök historieförfalskarna i USA gjort att undvika att besvara denna fråga, vittnar endast om deras dåliga samvete.

Sanningen är den, att England och Frankrike med stöd av de härskande kretsarna i USA också under den ödesdigra perioden våren och sommaren 1939, då kriget stod för dörren, fortsatte sin tidigare politiska linje. Det var politiken att provokatoriskt egga Hitlertyskland mot Sovjetunionen, camouflerad inte enbart med fariseiska fraser om beredvillighet att samarbeta med Sovjetunionen, utan också med en del enkla diplomatiska manövrer, avsedda att för folkens ögon skyla över den verkliga karaktären av den politiska kurs man följde.

Dylika manövrer var framför allt de förhandlingar, som England och Frankrike 1939 beslöt att inleda med Sovjetunionen. För att föra den allmänna opinionen bakom ljuset sökte de engelska och franska härskande kretsarna ge dessa förhandlingar sken av att vara allvarligt menade försök att förhindra hitleraggressionens fortsatta spridning. Men händelsernas fortsatta förlopp visade fullständigt klart, att dessa förhandlingar för den engelsk-franska partens vidkommande ända från början endast var ett nytt drag i deras dubbelspel.

Detta insåg också Hitlertysklands ledare, för vilka innebörden i de av den engelska och den franska regeringen igångsatta förhandlingarna med Sovjetunionen naturligtvis inte var någon hemlighet. Enligt vad som framgår av dokument, vilka vid Hitlertysklands krossande föll i sovjetarméns händer, skrev exempelvis den tyske ambassadören i London, Dirksen, i en rapport till det tyska utrikesministeriet av den 3 augusti 1939 härom följande:

„Det rådande intrycket här var att de under de senaste månaderna inledda förbindelserna med andra stater endast är reservmedel för att uppnå verklig försoning med Tyskland, och att dessa förbindelser kommer att upphöra så snart det enda viktiga mål som är värt ansträngningar — överenskommelse med Tyskland — uppnåtts.“

Denna uppfattning delades helt och hållet av samtliga tyska diplomater som bevakade läget i London.

I en annan förtrolig rapport till Berlin skrev Dirksen:

„England vill genom rustningar och genom förvärvande av bundsförvanter stärka sina krafter och komma i nivå med axeln, men samtidigt vill det försöka att genom förhandlingar uppnå en överenskommelse i godo med Tyskland.“¹

Belackarna och historieförfalskarna försöker dölja dessa dokument, emedan de kastar ett klart ljus över situationen under de sista månaderna före kriget, men utan en riktig värdering av denna situation är det inte möjligt att förstå krigets verkliga förhistoria. Då England och

¹Dirksens memorandum „Om utvecklingen av de politiska relationerna mellan Tyskland och England under min tjänstetid i London“, utarbetad i september 1939.

Frankrike inledde förhandlingar med Sovjetunionen och lämnade garantier åt Polen, Rumänien och en del andra stater, bedrev de med de amerikanska härskande kretsarnas understöd ett dubbelspel, som gick ut på att komma till samförstånd med Hitlertyskland i syfte att rikta dess aggression österut, mot Sovjetunionen.

Förhandlingarna mellan England och Frankrike å ena sidan och Sovjetunionen å den andra inleddes i mars 1939 och fortgick omkring fyra månader.

Dessa förhandlingars hela förlopp visade tydligt och klart att medan Sovjetunionen strävade att uppnå en bred och på jämlikhet baserad överenskommelse med västmakterna vilken, ehuru det var i sista ögonblicket, skulle kunna hindra Tyskland att släppa lös ett krig i Europa — satte sig Englands och Frankrikes regeringar, förlitande sig på stöd i Förenta Staterna, helt andra mål. De engelska och franska härskande kretsarna, som är vana att låta andra kratsa kastanjerna ur elden åt sig, försökte också denna gång att påtruga Sovjetunionen förpliktelser, i kraft av vilka SSSR skulle ha påtagit sig hela bördan av de offer som krävts för att slå tillbaka en eventuell hitleraggression, medan England och Frankrike inte alls ville binda sig genom några som helst förpliktelser gentemot Sovjetunionen.

Om de engelska och franska makthavarna hade lyckats med denna manöver, skulle de ha kommit betydligt närmare förverkligandet av sitt huvudsyfte, som bestod i att så snart som möjligt få till stånd en sammandrabbning mellan Tyskland och Sovjetunionen. Men sovjetregeringen genomskådade denna plan och mötte under förhandlingarnas alla faser västmakternas diplomatiska tricks och undanflykter med öppna och klara förslag, som avsåg att tjäna endast ett syfte — att skydda freden i Europa.

Det är överflödigt att erinra om alla växlingar i dessa förhandlingar. Vi behöver bara återkalla i minnet några av de viktigaste momenten. Det räcker med att erinra om de villkor sovjetregeringen ställde under förhandlingarna: att en effektiv pakt om ömsesidigt bistånd mot aggression skulle ingås mellan England, Frankrike och SSSR; att England, Frankrike och SSSR skulle lämna garantier åt staterna i Central- och Östeuropa, inbegripet alla till SSSR gränsande europeiska länder utan undantag; att England, Frankrike och SSSR skulle ingå en konkret militär överenskommelse om formerna och omfattningen av en

omedelbar och effektiv hjälp till varandra och till de stater, som erhållit garantier, i händelse av angrepp från aggressorernas sida.²

På SSSR:s Högsta Sovjets tredje session den 31 maj 1939 framhöll V.M. Molotov, att i en del av de engelsk-franska förslag, som framlagts under förhandlingarna, saknades den elementära principen om ömsesidighet och lika förpliktelser, en princip som är obligatorisk i alla överenskommelser mellan likaberättigade parter. V.M. Molotov yttrade:

„Medan engelsmännen och fransmännen garanterat sig mot ett direkt angrepp från aggressorernas sida genom pakter om ömsesidigt bistånd inbördes och med Polen och strävade att säkra sig Sovjetunionens hjälp vid ett angrepp av aggressorerna mot Polen och Rumänien, lämnade engelsmännen och fransmännen den frågan öppen, huruvida SSSR å sin sida skulle kunna räkna med deras hjälp vid ett direkt angrepp av aggressorerna mot Sovjetunionen. Likaså lämnade de en annan fråga öppen, nämligen huruvida engelsmännen och fransmännen skulle delta i garantier åt Sovjetunionens små grannstater, vilka täcker dess nordvästgränser, därest dessa inte skulle vara i stånd att försvara sin neutralitet mot ett angrepp av aggressorerna. Resultatet blev alltså att Sovjetunionen försattes i en icke jämställd parts läge.“

Till och med då de engelsk-franska representanterna i ord började gå med på principen om inbördes bistånd mellan England, Frankrike och SSSR på ömsesidighetens grundval i händelse av ett direkt angrepp av en aggressor, ingärdade de sitt medgivande med en mängd sådana förbehåll, att detta blev fiktivt.

Dessutom förutsågs i de engelsk-franska förslagen hjälp från Sovjetunionens sida åt de länder vilka engelsmännen och fransmännen utlovat garantier, men där sades ingenting om att de själva skulle komma länderna vid Sovjetunionens nordvästgräns — de baltiska staterna — till bistånd, ifall en aggressor skulle angripa dem.

Utgående från nyss angivna synpunkter förklarade V.M. Molotov, att Sovjetunionen inte kunde påtaga sig förpliktelser gentemot en del

²Se V.M. Molotovs referat på SSSR:s Högsta Sovjets III session 31 maj 1939, ryska.

länder utan att likadana garantier gavs också beträffande de vid Sovjetunionens nordvästgräns belägna länderna.

Det bör också erinras om, att då den brittiske ambassadören i Moskva, Seeds, den 18 mars 1939 frågade folkkommissarien för utrikesärenden, vilken ställning Sovjetunionen skulle komma att intaga i händelse av en hitleraggression mot Rumänien — om vars förberedande engelsmännen hade informationer — och då från sovjetsidan den frågan ställdes, vilken position England under dylika omständigheter skulle komma att intaga, så slingrade sig Seeds undan svaret med den anmärkningen, att Rumänien geografiskt låg närmare Sovjetunionen än England.

Sålunda var det ända från början klart, att de härskande kretsarna i England strävade att binda Sovjetunionen medelst bestämda förpliktelser, men själva hålla sig utanför. Detta enkla knep upprepades sedan systematiskt, gång på gång under förhandlingarnas lopp.

Som svar på den engelska förfrågan framlade sovjetregeringen ett förslag att sammankalla en konferens av representanter för de mest intresserade staterna, nämligen Storbritannien, Frankrike, Rumänien, Polen, Turkiet och Sovjetunionen. Enligt sovjetregeringens mening skulle en dylik konferens erbjuda de största möjligheterna att klargöra alla de deltagandes verkliga läge och fastställa deras position. Emellertid svarade den brittiska regeringen, att den ansåg sovjetförslaget vara för tidigt rest.

I stället för att sammankalla en konferens, som skulle ha gjort det möjligt att träffa överenskommelse om konkreta kampåtgärder mot aggression, föreslog Englands regering den 21 mars 1939 sovjetregeringen att gemensamt med England, Frankrike och Polen underteckna en deklARATION, i vilken signatärregeringarna skulle förplikta sig „att rådgöra om åtgärder, som borde vidtagas för gemensamt motstånd“ därest „någon europeisk stats oavhängighet“ skulle hotas. I sina försök att bevisa det antagbara i sitt förslag framhöll den brittiske ambassadören med särskilt eftertryck den omständigheten, att deklARATIONEN var formulerad i föga förpliktande ordalag.

Det var fullständigt uppenbart, att en dylik deklARATION inte skulle kunna tjäna som ett effektivt kampmedel mot det överhängande aggressionshotet. Då sovjetregeringen emellertid menade, att till och med en dylik föga hoppgivande deklARATION kunde bli åtminstone ett litet steg framåt ifråga om tyglaget av angriparen, förklarade den sig

villig att acceptera det engelska förslaget. Men redan den 1 april 1939 meddelade den engelske ambassadören i Moskva att England ansåg frågan om en gemensam deklaration vara förfallen.

Efter ytterligare två veckors förhalande gjorde den engelske utrikesministern Halifax genom ambassadören i Moskva sovjetregeringen ett nytt förslag, vilket gick ut på, att denna skulle avge en förklaring att „i händelse av en aggressionsakt mot någon av Sovjetunionens europeiska grannar som ville bjuda motstånd, man skulle kunna räkna med sovjetregeringens hjälp, därest denna önskades“.

Huvudinnebörden i detta förslag var, att Sovjetunionen — i händelse av en tysk aggressionsakt mot Lettland, Litauen, Estland eller Finland — skulle vara förpliktad att komma dem till bistånd utan någon som helst hjälpförpliktelse från Englands sida, med andra ord, Sovjetunionen skulle inlåta sig i krig med Tyskland en mot en. Vad beträffar Polen och Rumänien, som England lämnat garantier, så skulle Sovjetunionen lämna även dem hjälp mot en aggressor. Men inte heller i detta fall ville England påtaga sig några förpliktelser gemensamt med Sovjetunionen utan förbehöll sig fria händer och fritt spelrum för manövrer, för att nu inte tala om att enligt detta förslag Polen, Rumänien och de baltiska staterna inte skulle påtaga sig några som helst förpliktelser gentemot Sovjetunionen.

Sovjetregeringen ville emellertid inte låta en enda möjlighet gå sig ur händerna att uppnå en överenskommelse med andra makter om samfällid kamp mot hitleraggressionen. Utan minsta dröjsmål förelade den brittiska regeringen ett motförslag. Detta förslag gick ut på, för det första att Sovjetunionen, England och Frankrike ömsesidigt skulle förplikta sig att omedelbart lämna varandra all möjlig hjälp, inklusive militär sådan, i händelse av aggression mot en av dem; för det andra att Sovjetunionen, England och Frankrike skulle förplikta sig att lämna all hjälp, inklusive militär sådan, till de till Sovjetunionen angränsande östeuropeiska staterna mellan Östersjön och Svarta havet i händelse av en aggression mot dessa stater. För det tredje slutligen, skulle Sovjetunionen, England och Frankrike förplikta sig att utan dröjsmål fastställa omfattningen av och formerna för den militära hjälp, som skulle lämnas var och en av dessa stater i nyssnämnda två fall.

Detta var de viktigaste punkterna i sovjetförslaget. Det är inte svårt att se den fundamentala skillnaden mellan sovjetförslaget och det brit-

tiska förslaget, då ju sovjetförslaget innebar verkligt effektiva åtgärder för gemensamt motstånd mot aggressionen.

Under tre veckors tid lämnade den engelska regeringen inget svar på detta förslag. Detta framkallade en växande oro i England, vilket hade till följd att den engelska regeringen sist och slutligen såg sig tvungen att tillgripa en ny manöver för att föra den allmänna opinionen bakom ljuset.

Den 8 maj ingick det engelska svaret, eller rättare sagt det engelska motförslaget till Moskva. Återigen föreslog man sovjetregeringen att ensam avge en förklaring, enligt vilken den „skulle förplikta sig, att — om Storbritannien och Frankrike indrogs i krigshandlingar vid uppfyllandet av de förpliktelser de påtagit sig“ (gentemot Belgien, Polen, Rumänien, Grekland och Turkiet) — „lämna omedelbart bistånd, om detta visade sig önskvärt, varvid detta bistånds karaktär och de betingelser, under vilka det skulle lämnas borde bli föremål för en överenskommelse“.

Också i detta förslag gällde det förpliktelser enbart från Sovjetunionens sida. SSSR skulle åtaga sig att hjälpa England och Frankrike, medan dessa å sin sida absolut inte ville påtaga sig några förpliktelser gentemot Sovjetunionen med hänsyn till de baltiska republikerna. England föreslog sålunda att Sovjetunionen skulle försättas i ett icke likaberättigat läge, något som är oantagbart och oförenligt med varje oberoende stats värdighet.

Det är lätt att förstå, att det engelska förslaget i själva verket var adresserat inte så mycket till Moskva som till Berlin. Det var en inbjudan till tyskarna att angripa Sovjetunionen, och man lät dem förstå, att England och Frankrike skulle iakttaga neutralitet, om bara det tyska angreppet företogs över Baltikum.

Den 11 maj komplicerades förhandlingarna mellan Sovjetunionen, England och Frankrike ytterligare genom en förklaring av den polske ambassadören i Moskva, Grzybowski, att „Polen inte anser det möjligt att ingå en pakt om ömsesidigt bistånd med Sovjetunionen. . . “

Det är klart, att en dylik förklaring av en polsk representant kunde avges endast med de härskande engelska och franska kretsarnas vetskap och gillande.

De engelska och franska representanternas uppträdande under förhandlingarna i Moskva bar en så provokatorisk karaktär, att det till och med i västmakternas härskande läger fanns personer, som häftigt

kritiserade detta grova spel. Så offentliggjorde exempelvis Lloyd George sommaren 1939 i den franska tidningen *Ce Soir* en artikel, som skarpt gick till rätta med den engelska politikens ledare. Beträffande orsakerna till Englands och Frankrikes ändlösa förhållande av förhandlingarna med Sovjetunionen skrev Lloyd George, att det fanns endast en förklaring till denna företeelse:

„Neville Chamberlain, Halifax och John Simon önskar överhuvud ingen överenskommelse med Ryssland.“

Det som stod klart för Lloyd George var naturligtvis inte mindre uppenbart för Hitlertysklands makthavande vilka utmärkt väl förstod, att västmakterna inte hade någon allvarlig avsikt att uppnå en överenskommelse med Sovjetunionen, utan fullföljde ett helt annat syfte. Det var att förmå Hitler att skynda på med angreppet mot Sovjetunionen och så att säga skänka honom en premie för detta angrepp genom att skapa så ogynnsamma betingelser som möjligt för Sovjetunionen i händelse av ett krig med Tyskland.

Det var därför västmakterna i det oändliga förhållade förhandlingarna med Sovjetunionen och sökte dränka de väsentliga frågorna i ett moras av småändringar och otaliga varianter. Varje gång frågan om reella förpliktelser kom på tal, låtsades dessa makters representanter som om de inte alls förstod vad det hela gällde.

I slutet av maj kom England och Frankrike med nya förslag, vilka i någon mån förbättrade den tidigare varianten men alltjämt lämnade den för Sovjetunionen synnerligen väsentliga frågan om garantier för de tre baltiska republikerna vid Sovjetunionens nordvästgräns öppen.

Samtidigt som Englands och Frankrikes makthavare under trycket av den allmänna opinionen i sina länder gick med på en del eftergifter i ord, bibehöll de sålunda sin tidigare linje och flätade in sina förslag i sådana förbehåll, som de visste skulle göra dem oantagbara för Sovjetunionen.

De engelska och franska representanternas uppträdande under förhandlingarna i Moskva var så olidligt, att V.M. Molotov den 27 maj 1939 såg sig tvungen att förklara för den engelske ambassadören Seeds och Frankrikes chargé d'affaires Payart, att det av dem framlagda projektet till en överenskommelse om gemensamma aktioner mot angriparen i Europa inte innehöll någon plan för att organisera ett effektivt ömsesidigt bistånd mellan Sovjetunionen, England och Frankrike och inte ens vittnade om att den engelska och den franska regeringen

var allvarligt intresserade av en pakt av sådan innebörd med Sovjetunionen. Det sades vidare rent ut att man av det engelsk-franska förslaget fick det intrycket, att Englands och Frankrikes regeringar inte så mycket intresserade sig för själva pakten som för att tala om den. Möjligen hade England och Frankrike behov av dessa samtal för vissa egna syften. Vilka dessa syften var kände sovjetregeringen inte till. Men sovjetregeringen var inte intresserad av samtal om en pakt, utan av att ett effektivt, ömsesidigt bistånd mellan Sovjetunionen, England och Frankrike mot aggression i Europa blev organiserat. De engelska och franska representanterna underrättades om, att sovjetregeringen inte hade för avsikt att delta i samtal om en pakt, då syftet med dessa samtal inte var bekant för SSSR, samt att engelska och franska regeringarna kunde föra dylika samtal med lämpligare partners än Sovjetunionen.

Moskvaförhandlingarna drog ut i det oändliga. Orsakerna till detta olidlig förhållande av förhandlingarna förrådde Londontidningen Times, då den skrev: „En snabb och beslutsam allians med Ryssland skulle kunna hindra andra förhandlingar. . .“³ Med „andra förhandlingar“ avsåg Times uppenbarligen de förhandlingar, som Robert Hudson, engelske ministern för den transoceaniska handeln, förde med doktor Helmut Wohltat, Hitlers ekonomiske rådgivare, angående möjligheten för ett synnerligen betydande engelskt lån till Hitlertyskland, till vilket vi senare skall återkomma.

Dessutom är det bekant, att pressen samma dag som hitlerarmén drog in i Prag innehöll ett meddelande om att en delegation från Engelska Industrifederationen i Düsseldorf förhandlade om en omfattande överenskommelse med den tyska storindustrin.

En annan omständighet, som tilldrog sig uppmärksamhet var att Storbritannien vid förhandlingarna i Moskva representerades av andra rangspersoner, medan Chamberlain själv upprepade gånger hade rest till Tyskland för att underhandla med Hitler. Det är också viktigt att notera att Strang, den engelske representanten för förhandlingarna med SSSR, inte var befullmäktigad att underteckna några som helst överenskommelser med Sovjetunionen.

³*Sayers och Kahn*: „Det hemliga kriget mot Sovjet-Ryssland“, Moskva, 1947, s. 371, ryska.

Med hänsyn till Sovjetunionens krav, att parterna skulle övergå till konkreta förhandlingar rörande åtgärder för att bekämpa en eventuell aggressor, nödgades Englands och Frankrikes regeringar gå med på att sända militärdelegationer till Moskva. Det tog emellertid ovanligt lång tid för dessa delegationer att komma till Moskva och då de anlät, visade det sig att de bestod av andrarangspersoner, som dessutom inte var befullmäktigade att underteckna någon överenskommelse. Under dessa betingelser blev de militära förhandlingarna lika resultatlösa som de politiska.

Västmakternas militärdelegationer visade redan från början att de inte ens på allvar önskade tala om medlen för ömsesidigt bistånd i händelse av tysk aggression. Sovjetmilitärdelegationen utgick ifrån att då SSSR inte hade någon gemensam gräns med Tyskland, skulle den om ett krig utbröt, kunna komma England, Frankrike och Polen till hjälp endast om sovjettrupper tilläts passera genom polskt territorium. Men den polska regeringen förklarade, att den inte skulle komma att ta emot militär hjälp från Sovjetunionen och visade därmed, att den fruktade Sovjetunionens växande styrka mer än Hitleraggressionen. Polens inställning stöddes av såväl den engelska som den franska militärdelegationen.

Under de militära förhandlingarnas förlopp restes också frågan om omfattningen av de stridskrafter, som parterna i överenskommelsen omedelbart skulle ställa upp i händelse av aggression. Engelsmännen nämnde då en löjligt låg siffra — de förklarade att de kunde ställa upp fem infanteridivisioner och en mekaniserad division. Det var vad engelsmännen erbjöd, samtidigt som Sovjetunionen förklarade sig beredd att sända i fält mot aggressorn 136 divisioner, 5.000 medeltunga och tunga artilleripjäser, inemot 10.000 tunga och lätta stridsvagnar, över 5.000 stridsflygplan etc. Ovanstående visar hur föga allvarligt den engelska regeringen tog förhandlingarna om en militäröverenskommelse med SSSR.

Ovan relaterade fakta är tillräckliga för att bekräfta den slutsats, som automatiskt inställer sig, nämligen:

För det första. Under förhandlingarnas hela förlopp strävade sovjetregeringen med yttersta tålamod att trygga ett avtal med England och Frankrike om ömsesidigt bistånd mot aggressorn på jämlikhetens grundval och under betingelsen att den ömsesidiga hjälpen skulle bli verkligt effektiv d.v.s. att ingåendet av ett politiskt fördrag skulle åt-

följas av signerandet av en militär konvention, vilken skulle fastställa omfattningen, formerna och tidsfristerna för hjälpen, ty hela det föregående händelseförloppet hade tillräckligt klart visat, att endast en dylik överenskommelse kunde vara effektiv och äntligen förmå bringa hitleraggressorn till förnuft sedan denne, uppmuntrad av västmakternas efterlåtenhet, under många år kunnat operera fullständigt ostrafat.

För det andra. Englands och Frankrikes hållning under förhandlingarna med Sovjetunionen bekräftade helt och fullt, att de inte ens hade en tanke på att komma till en allvarlig överenskommelse med SSSR, eftersom Englands och Frankrikes politik fullföljde helt andra syften, som inte hade något gemensamt med fredens intressen och kampen mot aggressionen.

För det tredje. Den engelsk-franska politikens lömska baktanke var att låta Hitler förstå, att Sovjetunionen inte hade några bundsförvanter, att den var isolerad och att han kunde angripa SSSR utan att riskera att stöta på motstånd från Englands och Frankrikes sida.

Med hänsyn härtill bör det inte förvåna någon, att de engelsk-fransk-sovjetiska förhandlingarna slutade med ett fiasko.

Detta misslyckande var naturligtvis ingen tillfällighet. Det blev allt mera uppenbart, att sprängningen av förhandlingarna på förhand planerats av västmakternas representanter som ett led i deras dubbelspel. Det förhöll sig nämligen så, att engelsmännen vid sidan av de öppna förhandlingarna med Sovjetunionen *bedrev förhandlingar bakom kulisserna med Tyskland och tillmätte dessa senare ojämförligt mycket större betydelse.*

Medan västmakternas härskande kretsar genom sina förhandlingar i Moskva framför allt strävade efter att insöva vaksamheten hos den allmänna opinionen i sina länder och bedraga folken, vilka höll på att dragas in i kriget, så har förhandlingarna med hitleristerna en annan karaktär.

Programmet för de engelsk-tyska förhandlingarna formulerades tillräckligt klart av den engelske utrikesministern Halifax, vilken riktade otvetydiga anbud till Hitlertyskland, samtidigt som hans tjänstemän fortsatte förhandlingarna i Moskva. I ett tal på en bankett i kungliga institutet för internationella förbindelser den 29 juni 1939 gav Halifax uttryck för sin beredvillighet att komma till samförstånd med Tyskland i alla frågor, „som i dag väcker oro i världen“. Han yttrade:

„I en dylik ny atmosfär skulle vi kunna diskutera kolonialproblemet, råämnesfrågan, frågan om handelsskrankorna, om 'livsrummet', om rustningsbegränsningar och alla andra frågor, som berör de europeiska medborgarnas liv.“⁴

Om man erinrar sig hur den konservativa tidningen Daily Mail, som är nära förbunden med Halifax, redan 1933 behandlade problemet „livsrummet“ genom att föreslå hitlerfascisterna att erövra „livsrum“ från SSSR, kan det inte råda det ringaste tvivel om den verkliga innebörden i Halifax förklaring. Det var ett öppet förslag till Hitlertyskland att komma överens om en uppdelning av världen och inflytelsesfärerna, ett förslag att avgöra alla frågor utan Sovjetunionen och i huvudsak på Sovjetunionens bekostnad.

Redan i juni 1939 inledde Englands representanter strängt konfidentiella förhandlingar med Tyskland genom Hitlers befullmäktigade för fyraårsplanen, Wohltat, som hade anlänt till London. Han hade samtal med den engelske ministern för den transoceana handeln, Hudson, och Chamberlains närmaste rådgivare, G. Wilson. Innehållet i dessa juniförhandlingar är fortfarande begravet i de diplomatiska arkivens gömmor. Men i juli besökte Wohltat ånyo London och förhandlingarna återupptogs. Innehållet i denna andra omgång av förhandlingarna har nu blivit bekant genom beslagtagna dokument, vilka befinner sig i sovjetregeringens ägo och som inom kort kommer att offentliggöras.

Hudson och G. Wilson föreslog Wohltat och senare även den tyske ambassadören i London, Dirksen, att inleda hemliga förhandlingar om en vittgående överenskommelse, vilken skulle innehålla ett avtal om uppdelning av inflytelsesfärerna i världen och om avlägsnande av „den mördande konkurrensen på de gemensamma marknaderna“. Härvid förutsågs att Tyskland skulle erhålla dominerande inflytande i Sydösteuropa. I en rapport till det tyska utrikesministeriet av den 21 juli 1939 framhöll Dirksen, att det program, som hade dryftats av Wohltat och Wilson, omfattade politiska, militära och ekonomiska punkter. Bland de politiska hade, vid sidan om en ickeangreppspakt,

⁴„Lord Halifax' utrikespolitiska tal“, Oxford University Press, London 1940, s. 296.

vilken skulle inbegripa „en gränsdragning mellan stormakternas livsrum, särskilt då mellan England och Tyskland“.⁵

Vid dryftandet av de med ingåendet av dessa två pakter förknippade frågorna lovade de engelska representanterna, att om pakterna undertecknades, skulle England ignorera de garantier det nyss lämnat Polen.

Engelsmännen var beredda att — om den engelsk-tyska överenskommelsen ingicks — låta Tyskland ensamt med Polen lösa Danzigfrågan och frågan om den polska korridoren, samt förpliktade sig att inte blanda sig i deras lösande.

Vidare bekräftade Wilson, att den engelska garantipolitiken de facto skulle likvideras, därest nyssnämnda pakter ingicks mellan England och Tyskland. Också detta är dokumentariskt styrkt genom Dirksens rapporter, vilka inom kort kommer att offentliggöras.

„Polen skulle då“, anmärker Dirksen i sin rapport, „så att säga bli ställd ensam, ansikte mot ansikte med Tyskland.“

Allt detta innebar, att Englands styresmän var beredda att redan innan det bläck hunnit torka, med vilket de engelska garantierna till Polen hade undertecknats, utlämna Polen som byte åt Hitler.

Samtidigt skulle — om den engelsk-tyska överenskommelsen ingicks — det mål uppnås, som England och Frankrike hade uppställt för sig, när de började förhandlingarna med Sovjetunionen, och möjligheten att påskynda sammanstötningen mellan Tyskland och SSSR skulle ytterligare ha underlättats.

Slutligen förutsågs att den politiska överenskommelsen mellan England och Tyskland skulle kompletteras med en ekonomisk överenskommelse, som skulle inbegripa en hemlig uppgörelse i kolonialfrågorna, beträffande fördelning av råämnena och uppdelning av marknaderna, samt om ett stort engelskt lån till Tyskland.

För Englands styresmän avtecknade sig sålunda det lockande perspektivet av en varaktig överenskommelse med Tyskland och den tyska aggressionens „kanalisering“ österut, mot Polen, som nyligen fått engelska „garantier“, och mot Sovjetunionen.

⁵„Memorandum av tyske ambassadören i England, Dirksen, av den 21 juli 1939“, Tyska utrikesministeriets arkiv.

Kan det då förvåna, att belackarna och historieförfalskarna så omsorgsfullt förtiger och försöker dölja dessa fakta, vilka har avgörande betydelse för förståelsen av den situation, i vilken kriget blev oundvikligt.

Vid denna tid kunde det inte längre råda något tvivel om, att England och Frankrike sannerligen inte hade för avsikt att på allvar företaga sig något för att hindra Hitlertyskland att släppa lös kriget utan att de tvärtom gjorde allt som stod i deras förmåga för att genom hemliga överenskommelser och uppgörelser, genom all möjliga provokationer hetsa Hitlertyskland mot Sovjetunionen.

Inga falskmyntare skall kunna vare sig ur historien eller ur folkens medvetande utplåna det avgörande faktum, att det val, inför vilket Sovjetunionen under dessa betingelser ställdes, var detta:

antingen att i självförvarssyfte antaga det av Tyskland gjorda förslaget att ingå en ickeangreppspakt och därmed säkra Sovjetunionen en förlängning av freden under en viss tid, som sovjetstaten skulle kunna utnyttja till att bättre förbereda sina krafter för att slå tillbaka ett eventuellt angrepp av aggressorn;

eller att avvisa Tysklands förslag om en ickeangreppspakt och därmed tillåta krigsprovokatörerna från västmakternas läger att omedelbart driva Sovjetunionen i en väpnad konflikt med Tyskland i en för SSSR alltigenom ogynnsam situation, då Sovjetunionen vore fullständigt isolerad.

I denna situation var sovjetregeringen tvungen att träffa sitt val och ingå en ickeangreppspakt med Tyskland.

Under den situation som uppstått vid denna tid var detta val ett vidsynt och klokt steg i Sovjetunionens utrikespolitik. Detta steg av sovjetregeringen förutbestämde i hög grad den gynnsamma utgången av andra världskriget för Sovjetunionen och alla frihetsälskande folk.

Det skulle vara grovt förtal att påstå, att pakten med hitlerfascisterna ingick i Sovjetunionens utrikespolitiska planer. Tvärtom eftersträvade SSSR hela tiden en överenskommelse med de icke-aggressiva staterna i väster mot de tyska och italienska aggressorerna för att få till stånd en kollektiv säkerhet på jämlikhetens grundval. Men för en överenskommelse måste det finnas två parter. Och medan SSSR eftersträvade en överenskommelse om kamp mot aggressionen, så avvisade England och Frankrike systematiskt en dylik och föredrog att bedriva en politik som gick ut på att isolera SSSR, en politik av eftergif-

ter för aggressorerna, en politik i syfte att rikta aggressionen österut, mot SSSR. Förenta Staterna motarbetade inte denna ödesdiga politik utan understödde den tvärtom på alla sätt. Vad de amerikanska miljardärerna beträffar, fortsatte de att investera sitt kapital i den tyska tungindustrin, hjälpte tyskarna att utveckla sin rustningsindustri och försåg på så sätt den tyska aggressionen med vapen. Det var ungefär som att säga: „Fortsätt ni, herrar européer, att slåss av hjärtans lust, och Gud vare med er! Under tiden skall vi, anspråkslösa amerikanska miljardärer, berika oss på ert krig och håva in hundratals miljoner dollar i extraprofiter“.

Det är klart att såsom läget var i Europa hade Sovjetunionen endast en utväg: att antaga tyskarnas förslag om en pakt. Det var i betraktande av omständigheterna den bästa av de utvägar som stod till buds.

Liksom Sovjetunionen 1918 till följd av västmakternas fientliga politik blev tvungen att ingå Brestfreden med tyskarna, så var Sovjetunionen också nu år 1939, tjugu år efter Brestfreden, tvungen att ingå pakt med tyskarna på grund av samma fientliga politik från Englands och Frankrikes sida.

Olika belackares prat om att Sovjetunionen ändå inte borde ha gått med på en pakt med tyskarna är enbart löjeväckande. Varför kunde Polen, som hade England och Frankrike till bundsförvanter, ingå en ickeangreppspakt med tyskarna år 1934, medan Sovjetunionen som befann sig i långt mindre gynnsamma betingelser inte skulle kunna ingå en sådan pakt år 1939? Varför kunde England och Frankrike, som utgjorde den dominerande kraften i Europa, år 1938 underteckna en ickeangreppsdeklaration gemensamt med tyskarna, medan Sovjetunionen, som till följd av Englands och Frankrikes fientliga politik var isolerad, inte skulle kunna ingå en pakt med tyskarna?

Är det inte ett faktum, att Sovjetunionen var den sista av alla icke-aggressiva stormakter i Europa, som gick med på att sluta en pakt med tyskarna?

Naturligtvis är historieförfalskarna och liknande reaktionärer missnöjda med, att Sovjetunionen lyckades på ett skickligt sätt utnyttja den sovjetisk-tyska pakten till att stärka sitt försvar, att den lyckades flytta fram sina gränser långt västerut och spärra vägen för den tyska aggressionens obehindrade framträngande mot öster, att hitlertrupperna fick börja sin östoffsiv inte från linjen Narva–Minsk–Kiev

utan från en linje som gick hundratals kilometer västligare, att SSSR inte förblödde i det fosterländska kriget utan utgick som segrare ur kriget. Men detta missnöje hör snarast in under rubriken misslyckade politikernas maktlösa ilska.

Dessa herrars ondskefulla missnöje kan endast betraktas som en demonstration av det obestridliga faktum, att Sovjetunionens politik var och förblir en riktig politik.

Kapitel IV

Upprättandet av en „öst“-front. Tysklands angrepp på SSSR. Antihitlerkoalitionen och frågan om de interallierades skyldigheter.

DÅ SOVJETUNIONEN i augusti 1939 ingick den sovjetisk-tyska ickeangreppspakten, tvivlade den inte för ett ögonblick på att Hitler förr eller senare skulle angripa SSSR. Denna övertygelse var baserad på hitleristernas grundläggande politiska och militära inriktning. Den bekräftades av hitlerregeringens praktiska verksamhet under hela förkrigsperioden.

Sovjetregeringens första uppgift var därför att skapa en „öst“-front mot hitleraggressionen, anlägga en försvarslinje längs det bjeloryska och det ukrainska territoriets västra gränser och sålunda organisera en barriär mot de tyska truppernas obehindrade framryckning mot öster. I detta syfte var det nödvändigt att med Sovjetbjeloryssland och Sovjetukraina återförening västra Bjeloryssland och västra Ukraina, vilka panernas Polen 1920 hade besatt, och att låta sovjettrupper rycka in i dessa områden. Saken tålde inget uppskov, eftersom de illa ut-

rustade polska trupperna vacklade, den polska arméledningen och den polska regeringen redan befann sig på flykt, och hitlertrupperna utan att stöta på allvarligt motstånd skulle kunna besätta de bjeloryska och ukrainska områdena, innan sovjettrupperna hunnit dit.

Den 17 september 1939 övergick sovjettrupperna på sovjetregeringens order den sovjetisk-polska förkrigsgränsen, besatte Västbjeloryssland och Västukraina och igångsatte där försvarsanläggningar längs de ukrainska och bjeloryska territoriernas västra linje. Det var i huvudsak samma linje som i historien är bekant under namnet Curzonlinjen och som fastställdes på de allierades konferens i Versailles.

Några dagar senare undertecknade sovjetregeringen pakter om ömsesidigt bistånd med de baltiska staterna, i vilka förutsågs att garnisoner av sovjetarmén skulle förläggas till Estlands, Lettlands och Litauens territorier och att sovjetflygplatser och marinbaser skulle organiseras därstädes.

På detta sätt skapades fundamentet för „öst“-fronten.

Det var inte svårt att förstå, att skapandet av en „öst“-front var ett betydelsefullt bidrag inte bara till de mot hitleraggressionen kämpande fredsälskande staternas gemensamma sak. Inte desto mindre besvarade de engelsk-fransk-amerikanska kretsarna till sin övervägande majoritet sovjetregeringens steg med att sätta igång en hätsk sovjetfientlig kampanj, varvid detta steg kvalificerades som aggression.

Det fanns emellertid också politiker, vilka var tillräckligt skarpsynta för att förstå sovjetpolitikens innebörd och erkänna det riktiga i „öst“-frontens upprättande. Den främste bland dem var W. Churchill, som vid denna tid var marinminister. I ett radioanförande den 1 oktober 1939 yttrade han efter en rad ovänliga utfall mot Sovjetunionen:

„Att de ryska arméerna skulle befinna sig vid denna linje var uppenbart nödvändigt för Rysslands säkerhet mot det tyska hotet. I varje fall är linjen där och en Östfront har skapats, som det nazistiska Tyskland inte vågar angripa. Då herr von Ribbentrop i förra veckan kallades till Moskva, var det för att han skulle ta del av detta faktum och erkänna detta faktum, att nazisternas planer beträffande de baltiska staterna och Ukraina måste skrinläggas.“

Om Sovjetunionens säkerhet mer eller mindre tillfredsställande tryggats vid dess västgränser på ett betydande avstånd från Moskva, Minsk

och Kiev, så kunde detsamma inte sägas beträffande Sovjetunionens gräns i norr. På ungefär 32 kilometers avstånd från Leningrad stod här finska trupper, vilkas befäl till största delen var hitlertyskt orienterat. Sovjetregeringen kände mycket väl till, att de fascistiska elementen bland Finlands ledande kretsar, som var nära lierade med hitlerfascisterna och hade stort inflytande i den finska armén, strävade att bemäktiga sig Leningrad. Det kan inte betraktas som en tillfällighet, att hitlerarméns generalstabschef, Halder, så tidigt som sommaren 1939 reste till Finland för att instruera den finska arméns högsta ledare. Det kunde knappast råda något tvivel om att de finska ledande kretsarna var i förbund med hitleristerna, att de ville förvandla Finland till uppmarschområde för Hitlertysklands angrepp mot SSSR.

Det är därför inte att undra på, att Sovjetunionens alla försök att finna ett gemensamt språk med Finlands regering, då det gällde att förbättra relationerna mellan de båda länderna, blev resultatlösa.

Finlands regering avvisade det ena efter det andra av sovjetregeringens alla vänskapliga förslag i syfte att trygga Sovjetunionens och särskilt Leningrads säkerhet, och detta trots det faktum att Sovjetunionen gick Finland till mötes vid tillfredsställandet av dess legitima intressen.

Finlands regering tillbakavisade Sovjetunionens förslag att dra tillbaka den finska gränsen på Karelska näset några tiotal kilometer, ehuru sovjetregeringen var villig att i utbyte avstå ett dubbelt så stort territorium av Sovjetkarelen till Finland.

Likaså avvisade Finlands regering Sovjetunionens förslag att ingå en pakt om ömsesidigt bistånd, vilket visade att Sovjetunionens säkerhet alltjämt icke var tryggad från Finlands sida.

Med dessa och andra liknande fientliga handlingar samt provokationer vid den sovjetisk-finska gränsen släppte Finland lös kriget mot Sovjetunionen.

Resultaten av det sovjetisk-finska kriget är bekanta. Sovjetunionens gränser i nordväst, och särskilt i trakten av Leningrad, flyttades längre bort, och Sovjetunionens säkerhet befästes. Detta var en betydelsefull faktor i Sovjetunionens försvar mot hitleraggressionen, eftersom Hitlertyskland och dess finska medhjälpare måste börja sin offensiv vid Sovjetunionens nordvästra del inte utanför själva Leningrad utan från en linje, som låg nära 150 kilometer nordväst om staden.

I sitt tal på SSSR:s Högsta Sovjets session den 29 mars 1940 yttrade V.M. Molotov:

„... Sedan den finska armén krossats, skulle Sovjetunionen haft full möjlighet att besätta hela Finland, men den gjorde inte detta och krävde ingen kontribution till gottgörelse för sina krigskostnader, såsom varje annan makt skulle ha gjort, utan inskränkte sina önskemål till ett minimum...“

„Vi fullföljde i fredsfördraget inga andra syften än att trygga Leningrads, Murmansk och Murmanskjärnvägens säkerhet.“

Det bör framhållas, att Nationernas Förbunds engelsk-franska ledare — trots det faktum att de finska styrande kretsarna genom hela sin politik gentemot Sovjetunionen spelade Hitlertyskland i händerna — genast tog parti för finländska regeringen, förklarade genom Nationernas Förbund att Sovjetunionen var „aggressorn“ och härmed öppet godkände och understödde det krig som de finska makthavarna inlett mot Sovjetunionen. Nationernas Förbund, som hade komprometterat sig genom att se genom fingrarna med och uppmuntra de japanska och tysk-italienska aggressorerna, antog på de engelsk-franska ledarnas order lydigt en resolution mot Sovjetunionen, varvid SSSR demonstrativt „uteslöts“ ur Nationernas Förbund.

Men inte nog med det. I det krig de finska reaktionärerna satt igång mot Sovjetunionen stödde England och Frankrike på allt sätt den finska militärklicken. De engelska och franska härskande kretsarna hetade oavbrutet Finlands regering att fortsätta krigshandlingarna.

De engelska och franska makthavarna försåg systematiskt Finland med vapen och bedrev energiska förberedelser för att sända en expeditionskår på hundra tusen man till Finland.

Enligt en uppgift, som lämnades av Chamberlain i underhuset den 19 mars 1940, överlämnade England under krigets tre första månader till Finland 101 flygplan, över 200 kanoner, hundratusentals artilleriprojektiler, flygbomber och antitanksminor. Samtidigt meddelade Daladier i deputeradekammaren, att Frankrike hade överlämnat till Finland 175 flygplan, omkring 500 kanoner, över 5.000 kulsprutor, en miljon artilleriprojektiler samt handgranater och andra vapen av olika slag.

En klar föreställning om den brittiska och den franska regeringens planer vid denna tid ger ett memorandum som engelsmännen den 2 mars överlämnade till svenskarna och i vilket det hette:

„De allierade regeringarna förstår, att Finlands militära läge håller på att bli förtvivlat. Efter att omsorgsfullt ha övervägt alla möjligheter har de kommit till den slutsatsen, att det enda sätt på vilket de effektivt kan hjälpa Finland är att sända allierade trupper, och de är beredda att sända dylika trupper på en finsk anhöllan.“¹

Vid denna tid bedrevs, såsom Chamberlain den 19 mars meddelade i parlamentet,

„med maximal snabbhet förberedelserna till expeditionsstyrkornas avsändande, och expeditionarmén var klar att avgå i början av mars... två månader före den tidpunkt, som fältmarskalk Mannerheim angivit för deras ankomst“.

Chamberlain tillade att styrkornas numerär uppgick till 100.000 man.

Samtidigt förberedde också den franska regeringen en första expeditionskår på 50.000 man, som skulle sändas till Finland över Narvik.

Och denna krigiska aktivitet utvecklade de engelska och franska makthavarna vid en tidpunkt, då England och Frankrike inte uppvisade någon som helst aktivitet vid fronten mot Hitlertyskland, och då det s.k. „låtsas-kriget“ pågick där.

Men den militära hjälpen till Finland mot Sovjetunionen var endast en del av en mera omfattande plan, som de engelska och franska imperialisterna närde.

I det svenska utrikesdepartementets nyss nämnda Vita bok finnes ett dokument, som emanerar från utrikesminister Günther. I detta dokument heter, att

„avsändandet av denna truppkontingent ingick i den allmänna planen för ett angrepp mot Sovjetunionen“, och att

¹„Engelska legationens not av den 2 mars 1940“. Svenska utrikesdepartementets „Vita bok“, Stockholm 1947, s. 120.

denna plan „med början den 15 mars kommer att sättas i verket mot Baku, och ännu tidigare — över Finland“.²

I sin bok „De Gaulle Dictateur“ skrev Henri de Kerillis följande om denna plan:

„Enligt denna plan, som Paul Reynaud³ skisserade för mig i ett brev, vilket befinner sig i min ägo, skulle den motoriserade expeditionskåren efter ankomsten till Finland över Norge, snabbt kasta Rysslands oordnade horder överända och marschera mot Leningrad. . .“⁴

Denna plan hade utarbetats i Frankrike av de Gaulle och general Weygand, som vid denna tid var befälhavare över de franska trupperna i Syrien och som skröt med, att

„han med en del förstärkningar och 200 flygplan skulle bemäktiga sig Kaukasien och tränga in i Ryssland som ,en kniv genom smör‘.“

Det är också känt, att den franske general Gamelin år 1940 utarbetade en plan för engelsk-franska krigsoperationer mot SSSR, i vilken en särskild uppmärksamhet ägnades bombning av Baku och Batumi.

De engelska och franska makthavarnas förberedelser till ett angrepp mot SSSR pågick för fullt. I Englands och Frankrikes generalstaber arbetade man ivrigt på planerna för detta angrepp. Dessa herrar ville *i stället för kriget mot Hitlertyskland börja ett krig mot Sovjetunionen*.

Men dessa planer var dömda att inte gå i verkställighet. Finland besegrades vid denna tidpunkt av sovjettrupperna och var tvunget att sträcka vapen, trots alla bemödanden från Englands och Frankrikes sida att förhindra dess kapitulation.

Den 12 mars 1940 undertecknades det sovjetisk-finska fredsfördraget.

²„Günthers promemoria den 2 mars 1940“. Svenska utrikesdepartementets „Vita bok“, Stockholm 1947, s. 119.

³Vid denna tid medlem av den franska regeringen.

⁴Henri de Kerillis: „De Gaulle Dictateur“, Montreal 1945, ss. 363–364.

Sålunda förbättrades Sovjetunionens försvar mot hitleraggressionen också i norr, i Leningradräjongen, där försvarslinjen flyttades fram 150 kilometer norr om Leningrad och på andra sidan om Viborg.

Detta betydde emellertid inte att formerandet av en „öst“-front från Östersjön till Svarta havet hade slutförts. Pakter hade ingåtts med de baltiska staterna, men där fanns ännu inte sovjettrupper, som skulle vara i stånd att hålla försvarslinjen. Moldavien och Bukovina hade formellt återförenats med Sovjetunionen, men inte heller där fanns ännu sovjettrupper, som skulle kunnat hålla försvarslinjen. I mitten av juni 1940 ryckte sovjettrupper in i Estland, Lettland och Litauen. Den 27 juni samma år ryckte sovjettrupper in i Bukovina och Moldavien, vilket Rumänien hade frånryckt Sovjetunionen efter Oktoberrevolutionen.

På detta sätt slutfördes formerandet av en „öst“-front mot hitleraggressionen från Östersjön till Svarta havet.

De engelska och franska härskande kretsarna, som fortsatte att skymfa Sovjetunionen och beteckna den som aggressor därför att den skapat en „öst“-front, var tydligen inte på det klara med att uppkomsten av en „öst“-front innebar en genomgripande vändning i krigets utveckling — mot hitlertyranniet och till förmån för demokratins seger.

De förstod inte, att det här inte var fråga om kränkning eller icke kränkning av Finlands, Litauens, Lettlands, Estlands eller Polens nationella rättigheter, utan om att förebygga att dessa länder förvandlades till rättslösa kolonier åt Hitlertyskland, att detta förebyggdes genom att segern över nazisterna organiserades.

De förstod inte, att det var fråga om att sätta en damm för de tyska truppernas framträngande i alla områden där detta var möjligt, att organisera ett starkt försvar och sedan gå till motangrepp, krossa hitlertrupperna och därmed skapa möjlighet för dessa länders fria utveckling.

De förstod inte, att det inte fanns någon annan väg att besegra hitleraggressionen.

Handlade den engelska regeringen riktigt, då den under kriget förlade trupper i Egypten, trots egypternas protester och till och med motstånd från vissa element i Egypten? Den handlade absolut riktigt. Det var ett ytterst viktigt medel att spärra vägen för hitleraggressionen i riktning mot Suezkanalen, att skydda Egypten mot Hitlers attacker, att organisera seger över Hitler och sålunda förebygga att Egypten förvandlades till en hitlerkoloni. Endast fiender till demokratin eller då-

rar kan påstå att den engelska regeringens handlingar i detta fall var en aggression.

Handlade Förenta Staternas regering riktigt, då den landsatte trupper i Casablanca trots marockanernas protester och direkt militärt motstånd från Pétainregeringen i Frankrike, vars makt utsträcktes till Marocko? Det var absolut riktigt. Det var ett ytterst betydelsefullt medel att skapa en bas för motaktioner mot den tyska aggressionen i omedelbar närhet till Västeuropa, att organisera seger över hitlertrupperna och sålunda skapa möjlighet att befria Frankrike från det koloniala hitleroket. Endast fiender till demokratin eller dårar kunde beteckna dessa de amerikanska truppernas operationer som aggression.

Men då måste detsamma sägas om sovjetregeringens aktioner, då den sommaren 1940 organiserade en „öst“-front mot hitleraggressionen och förlade sina trupper så långt västerut från Leningrad, Moskva och Kiev som möjligt. Det var det enda medlet att spärra vägen för de tyska truppernas obehindrade framryckning mot öster, att skapa ett starkt försvar och sedan övergå till motangrepp för att gemensamt med de allierade krossa hitlerarmén och därigenom förebygga att Europas fredsälskande länder, bland dem Finland, Estland, Lettland, Litauen och Polen, förvandlades till Hitlertysklands kolonier. Endast fiender till demokratin eller dårar kunde kvalificera dessa sovjetregeringens handlingar som aggression.

Men härav följer, att Chamberlain, Daladier och deras omgivning, som kvalificerade denna sovjetregeringens politik som aggression och organiserade Sovjetunionens uteslutande ur Nationernas Förbund, handlade som demokratins fiender eller som dårar.

Härav följer vidare, att de nuvarande belackarna och historieförfalskarna, vilka verkar i broderlig endräkt med herrar Bevin och Biddault och kvalificerar skapandet av „öst“-fronten mot Hitler som aggression, också handlar som demokratins fiender eller som dårar.

Hur skulle det ha gått, om inte SSSR redan före Hitlers angrepp hade skapat en „öst“-front långt väster om de gamla sovjetgränserna, om denna front inte hade gått längs linjen Viborg–Kaunas–Bjelostok–Brest–Lvov, utan längs den gamla gränsen Leningrad–Narva–Minsk–Kiev?

Detta skulle ha satt Hitlers stridskrafter i stånd att vinna en sträcka på hundratals kilometer och med 200–300 kilometer närmast den tyska fronten till Leningrad–Moskva–Minsk–Kiev, det skulle i hög grad

ha påskyndat tyskarnas inträngande i Sovjetunionens inre områden, påskyndat Kievs och Ukrainas fall, det skulle ha lett till att tyskarna intagit Moskva och att tyskarna och finnarna med förenade krafter hade intagit Leningrad, det skulle ha tvingat SSSR att övergå till långvarigt försvar, vilket skulle ha gett tyskarna möjlighet att i öster frigöra ett femtiotal divisioner för landsättning på de brittiska öarna och för att förstärka den tysk-italienska fronten i Egyptenområdet. Det är fullt troligt, att den engelska regeringen skulle ha varit tvungen att evakuera till Kanada och att Egypten och Suezkanalen skulle ha fallit i Hitlers händer.

Men det är inte allt. SSSR skulle ha tvingats att förflytta en stor del av sina trupper från den mandsjuriska gränsen till „öst“-fronten för att förstärka sitt försvar, och detta skulle ha satt japanerna i stånd att frigöra inemot 30 divisioner i Mandsjuriet och sända dem mot Kina, mot Filippinerna, mot Sydöst-Asien överhuvud taget, och i sista hand mot de amerikanska stridskrafterna i Fjärran Östern.

Allt detta skulle ha lett till, att kriget hade förlängts med åtminstone ytterligare två år och det andra världskriget skulle inte ha slutat 1945 utan 1947 eller något senare.

Så förhöll det sig med frågan om „öst“-fronten.

Emellertid gick händelserna i väster sin gång. I april 1940 besatte tyskarna Danmark och Norge. I mitten av maj trängde de tyska trupperna in i Holland, Belgien och Luxemburg. Den 21 maj nådde tyskarna fram till Engelska kanalen och avskar de allierades trupper i Flandern. I slutet av maj evakuerade de engelska trupperna Dunkerque och drog sig tillbaka från Frankrike till England. I mitten av juni föll Paris. Den 22 juni kapitulerade Frankrike för Tyskland.

På så sätt trampade Hitler samtliga ickeangreppsdeklarationer med Frankrike och England under fötterna.

Det var ett fullständigt fiasko för försoningspolitiken, politiken att överge den kollektiva säkerheten, politiken att isolera SSSR.

Det blev uppenbart, att Frankrike och England genom att isolera SSSR hade brutit de frihetsälskande ländernas enhetsfront, försvagat sig själva och nu själva blivit isolerade.

Den 1 mars 1941 besatte tyskarna Bulgarien.

Den 5 april undertecknade Sovjetunionen en ickeangreppspakt med Jugoslavien.

Den 22 juni samma år angrep Tyskland Sovjetunionen.

Italien, Rumänien, Ungern och Finland inträdde i kriget mot Sovjetunionen på Tysklands sida.

Sovjetunionen inträdde i frihetskriget mot Hitlertyskland.

Inställningen till denna händelse varierade i skilda kretsar i Europa och Amerika.

De av Hitler underkuvade folken drog en lättnadens suck i förhoppningen att Hitler skulle komma att bryta nacken av sig mellan de två fronterna, västfronten och „öst“-fronten.

Frankrikes härskande kretsar jublade skadeglatt då de inte tvivlade på, att „Ryssland skulle krossas“ på mycket kort tid.

En framträdande medlem av den amerikanska senaten, USA:s nuvarande president, Mr. Truman, förklarade två dagar efter Tysklands angrepp på Sovjetunionen:

„Om vi ser, att Tyskland vinner, bör vi hjälpa Ryssland, och om Ryssland vinner, bör vi hjälpa Tyskland, och låta dem på så sätt döda så många som möjligt.“⁵

Ett liknande uttalande gjordes 1941 i Storbritannien av den dåvarande flygindustriministern Moore Brabazon. Han yttrade, att för Storbritanniens vidkommande den bästa utgången av kampen vid östfronten vore att Tyskland och Sovjetunionen ömsesidigt utmattade varandra, vilket skulle ha till följd att England skulle kunna intaga den dominerande ställningen.

Dessa uttalanden återspeglade utan tvivel den position de reaktionära kretsarna i USA och Storbritannien intog.

Men den övervägande majoriteten av det engelska och det amerikanska folket var sympatiskt inställd gentemot SSSR och krävde sammanslutning med Sovjetunionen för en framgångsrik kamp mot Hitlertyskland.

Som ett uttryck för dessa stämningar bör den förklaring betraktas, som Storbritanniens premiärminister, Mr. Churchill, den 22 juni 1941 avgav. Han sade:

„Rysslands fara är vår fara och USA:s fara, alldeles som varje för sin jord och sitt hem kämpande ryss' sak är de fria människornas och de fria folkens sak i alla delar av världen.“

Samma inställning till SSSR hade också Roosevelts regering i USA.

⁵„New York Times“ 24 juni 1941.

Härmed lades grunden till den engelsk-sovjetisk-amerikanska koalitionen mot Hitlertyskland.

Antihitlerkoalitionen föresatte sig målet att krossa hitlerregimen och befria de av Hitlertyskland underkuvade folken. Trots skillnaden i ideologi och ekonomiskt system mellan de allierade staterna, blev den engelsk-sovjetisk-amerikanska koalitionen en mäktig allians av de folk, som förenade sina krafter i frihetskampen mot hitlerismen.

Naturligtvis förekom också vid denna tid, under kriget, meningsskiljaktigheter mellan de allierade i vissa frågor. Det är bekant vilken betydelse exempelvis de meningsskiljaktigheter hade, som rådde i sådana viktiga frågor som frågan om den andra frontens öppnande, om de allierades ömsesidiga skyldigheter, deras moraliska plikt mot varandra.

Historieförfalskarna och belackare av alla slag hakar nu fast vid dessa meningsskiljaktigheter och försöker — tvärtemot uppenbara fakta — „bevisa“ att SSSR inte var och inte kunde vara en trofast och uppriktig bundsförvant i kampen mot hitleraggressionen. Men då den gemensamma kampen mot Hitlertyskland och Sovjetunionens förhållande i denna kamp inte levererar något som helst material för en dylik anklagelse, vänder de sig till det föregående skedet, till förkrigsperioden, och påstår att Sovjetunionens representanter under „förhandlingarna“ med Hitler i Berlin 1940 uppträdde svekfullt och inte som det anstår allierade.

Historieförfalskarna och belackarna försäkrar, att man under „förhandlingarna“ i Berlin diskuterade och antog lömska „planer för Europas delning“, territoriella krav av Sovjetunionen „söder om Sovjetunionen i riktning mot Indiska oceanen“, „planer“ rörande Turkiet, Iran, Bulgarien och andra „problem“. Belackarna utnyttjar i dessa syften rapporter från tyska ambassadörer och andra hitlerämbetsmän, allehanda memoranda och tyska projekt till „protokoll“ och andra liknande „dokument“.

Vad var det då i själva verket som ägde rum i Berlin? Det bör sägas, att de s.k. „Berlinförhandlingarna“ 1940 i själva verket inte var något annat än en svarsvisit av V.M. Molotov på Ribbentrops två resor till Moskva. De samtal som ägde rum berörde huvudsakligen de sovjetisk-tyska förbindelserna. Hitler försökte göra dem till basis för en bred överenskommelse mellan den tyska parten och sovjetparten. Sovjetparten sökte däremot utnyttja dem till sondering, till utforskan-

de av den tyska partens position, utan avsikt att ingå någon som helst överenskommelse med tyskarna. Under dessa samtal förfäktade Hitler den meningen, att Sovjetunionen borde förvärva sig utgång till Persiska viken genom att besätta västra Iran och engelsmännens oljefält i Iran. Han sade vidare, att Tyskland skulle kunna hjälpa Sovjetunionen att reglera frågan om sina krav gentemot Turkiet, inklusive en rättelse av Montreux-fördraget om Svartahavssunden. Han ignorerade därvid fullständigt Irans intressen men skyddade omsorgsfullt Turkiets intressen, då han tydligen betraktade Turkiet som en dåvarande eller i varje fall framtida bundsförvant. Vad beträffar Balkanländerna och Turkiet, betraktade Hitler dem som Tysklands och Italiens inflytelsesfär.

Av dessa samtal drog sovjetregeringen följande slutsatser: Tyskland ansåg sig inte ha något större intresse av sina förbindelser med Iran; Tyskland hade inte bundit sig och tänkte inte binda sig vid England — således kunde Sovjetunionen i England finna en pålitlig bundsförvant mot Hitlertyskland; Balkanstaterna var antingen redan köpta och förvandlade till Tysklands vasaller (Bulgarien, Rumänien och Ungern) eller hade underkuvats som Tjeckoslovakiet eller höll på att underkuvas som Grekland; Jugoslavien var det enda Balkanland, på vilket man kunde räkna som framtida allierad i antihitlerlägret; Turkiet var antingen redan nära förbundet med Hitlertyskland eller hade för avsikt att knyta dylika band.

Efter att ha gjort dessa nyttiga slutsatser återupptog sovjetregeringen inte mer några samtal i nämnda frågor, trots Ribbentrops upprepade påminnelser.

Som man ser var detta en sondering, ett utforskande av hitlerregeringens position från sovjetregeringens sida, vilket inte ledd till och inte kunde leda till en överenskommelse av något slag.

Är då en dylik sondering av en motståndares position tillåtlig från en fredsälskande stats sida? Ja, obetingat. Och inte bara tillåtlig, understundom kan en sådan vara direkt politiskt nödvändig. Men en sådan sondering måste företagas med de allierades vetskap och samförstånd, och resultaten av densamma måste meddelas de allierade. Men Sovjetunionen hade vid denna tidpunkt inga allierade, den var isolerad och hade tyvärr ingen som den kunde delge resultaten av sonderingen.

Det bör noteras att en analog, om också synnerligen skum sondering av Hitlertysklands position företogs av Englands och Förenta Sta-

ternas representanter *under* själva kriget, *efter* det att antihitlerkoalitionen: England, Förenta Staterna och SSSR formerats. Detta framgår av dokument, som fallit i händerna på sovjettrupperna i Tyskland.

Av dessa dokument framgår, att hösten 1941 och även 1942 och 1943 bakom Sovjetunionens rygg förhandlingar ägde rum i Lissabon och i Schweiz mellan representanter för England och Tyskland, och senare mellan representanter för Förenta Staterna och Tyskland beträffande frågan om fred med Tyskland.

I ett av dessa dokument — en bilaga till en rapport från tyske utrikesministerns ställföreträdare Weizsäcker — refereras förloppet av förhandlingarna i Lissabon i september 1941. Det framgår av dokumentet, att den 13 september ett sammanträffande ägde rum mellan lord Beaverbrooks son Aitken — engelsk officer och senare parlamentsmedlem — vilken representerade England, och ungraren Gustav von Koeber, vilken handlade på uppdrag av det tyska utrikesministeriet, något som framgår av ett brev från den tyske generalkonsuln i Genève, Krauel, till Weizsäcker.

Under dessa förhandlingar ställde Aitken rakt på sak frågan: „Skulle man inte kunna utnyttja den förestående vintern och våren till en konfidentiell diskussion angående möjligheterna till fred?“

Andra dokument förtäljer om förhandlingar, som i februari 1943 ägde rum i Schweiz mellan representanter för USA:s och Tysklands regeringar. Förhandlingarna bedrevs från amerikansk skida av den amerikanska regeringens specielle befullmäktigade, Allen Dulles (bror till John Foster Dulles), vilken figurerade under täcknamnet „Bull“ och hade „direkta uppdrag och fullmakter av Vita Huset“. Den tyska parten representerades av furst M. Hohenlohe, som stod Hitlertysklands härskande kretsar nära och såsom hitlerrepresentant uppträdde under det fingerade namnet „Pauls“. Det dokument, som innehåller referatet av dessa förhandlingar, tillhörde den hitlerfascistiska säkerhetstjänsten (S.D.).

Såsom framgår av dokumentet berördes under samtalet viktiga frågor gällande Österrike, Tjeckoslovakiet, Polen, Rumänien, Ungern och — vad som är särskilt viktigt — frågan om avslutande av fred med Tyskland.

Under samtalet förklarade A. Dulles (Bull), att

„det framdeles aldrig mera kommer att tolereras, att folk såsom det tyska tvingas till förtvivlade experiment och heroism till följd av orättfärdighet och nöd. Den tyska staten måste fortbestå som en ordningens och återuppbyggandets faktor. Om en delning av den tyska staten eller om ett avskiljande av Österrike kan det inte bli tal.“

Beträffande Polen förklarade Dulles (Bull), att

„... man genom att utvidga Polen åt öster och bevara Rumänien och ett starkt Ungern bör understödja skapandet av en cordon sanitaire mot bolsjevismen och panslavismen.“⁶

Vidare heter det i referatet av samtalet, att

„Mr. Bull är mer eller mindre ense med Europas statliga och industriella organisering på grundval av stor-rum, och menar att ett federativt Stortyskland (i likhet med USA) med en till detsamma ansluten Donau-konfederation skulle vara den bästa garantin för ordningen och återuppbyggandet i Central- och Östeuropa.“⁷

Dulles (Bull) förklarade också, att han helt erkände det berättigade i den tyska industrins anspråk på att inneha den ledande rollen i Europa.

Det bör framhållas, att engelsmännen och amerikanerna företog denna sondering utan sin allierade Sovjetunionens vetskap och medgivande, och att sovjetregeringen inte erhöll något meddelande om resultatet av sonderingen ens i form av en efterhandsinformation.

Detta kunde betyda, att USA:s och Englands regeringar i detta fall gjorde ett försök att inleda förhandlingar med Hitler angående en separatfred.

Det är klart, att ett dylikt uppträdande av Englands och USA:s regeringar inte kan betraktas annorlunda än som en kränkning av de mest elementära plikter och skyldigheter gentemot bundsförvanterna.

⁶„Samtalet Pauls-Mr. Bull“, ur de tyska arkivdokumenten.

⁷Sammastädes.

Slutsatsen blir att historieförfalskarna, som anklagar SSSR för „bristande uppriktighet“ härvidlag försöker tillskriva andra sina egna för syndelser.

Det kan inte råda något tvivel om att historieförfalskarna och övriga belackare känner till dessa dokument. Och om de döljer dem för den allmänna opinionen, förtiger dem i sin smutskastningskampanj mot Sovjetunionen — gör de det därför att de fruktar historiens sanning som pesten.

Vad beträffar meningsskiljaktigheterna i frågan om öppnandet av den andra fronten, så kom här skilda uppfattningar om de allierades förpliktelser gentemot varandra till uttryck. Sovjetmänniskorna anser, att man bör hjälpa en nödställd allierad med alla till buds stående medel, att man bör behandla sin allierade som en vän och glädja sig över hans framgångar, över hans växande styrka. Engelsmännens och amerikanarnas representanter är inte ense med etta och anser en dylik moral naiv. De utgår ifrån att en stark bundsförvant är farlig, att bundsförvanters stärkande inte är i deras intresse, att det är bättre att ha en svag allierad än en stark, och att om han ändå blir starkare — bör man vidtaga åtgärder för att försvaga honom.

Det är allmänt bekant, att engelsmännen och amerikanarna i den engelsk-sovjetiska kommunikén i juni 1942 påtog sig förpliktelsen att öppna den andra fronten i Europa redan 1942. Det var ett högtidligt löfte, en ed om man så vill, som borde ha uppfyllts i rätt tid för att underlätta läget för Sovjetunionens trupper, vilka under krigets första period ensamma måste hålla stånd mot den tyska fascismen. Men det är också bekant, att detta löfte inte uppfylldes vare sig 1942 eller 1943, ehuru sovjetregeringen upprepade gånger förklarade att Sovjetunionen inte kunde finna sig i att den andra frontens bildande uppsköts.

Politiken att förhåla den andra frontens bildande var ingalunda en tillfällighet. Den dikterades av strävandena hos de reaktionära kretsarna i England och USA, vilka fullföljde sina egna syften i kriget mot Tyskland, syften som inte hade något gemensamt med de befriaruppgifter, som kampen mot den tyska fascismen gällde. I deras planer ingick inte uppgiften att fullständigt krossa den tyska fascismen. De var intresserade av att undergräva Tysklands styrka, och framför allt att eliminera Tyskland som en farlig konkurrent på världsmarknaden, varvid de utgick från sina trånga, egennyttiga syften. Men i deras avsikter ingick ingalunda att befria Tyskland och de andra länderna från

de reaktionära krafternas herravälde, dessa krafter som är ständiga exponenter för imperialistisk aggression och fascism. I deras avsikter ingick inte heller att förverkliga genomgripande demokratiska omgestaltningar.

Samtidigt räknade de med att Sovjetunionen skulle försvagas, förblöda, och att den till följd av det utmattande kriget för en lång tid skulle förlora sin betydelse som stark och mäktigt makt och efter kriget råka i beroende av Förenta Staterna och Storbritannien.

Det är förståeligt att Sovjetunionen inte kan anse en dylik inställning till en allierad som normal.

En fullständig kontrast till denna politik är den politik, som SSSR genomför i de interallierade relationerna. Denna politik kännetecknas av ett ständigt oegennyttigt, konsekvent och ärligt uppfyllande av de påtagna förpliktelserna, av beredvillighet att alltid lämna sin bundsförvant kamratlig hjälp. Även under det senaste kriget gav Sovjetunionen exempel på en dylik verkligt allierad inställning till andra länder — stridskamraterna i kriget mot den gemensamma fienden.

Här är ett exempel.

Som bekant företog hitlertrupperna i slutet av december 1944 en offensiv vid västfronten i Ardennerna, bröt igenom fronten och försatte de engelska och amerikanska trupperna i ett svårt läge. Enligt de allierades påstående ville tyskarna rikta ett slag mot Liège, krossa 1:a amerikanska armén, nå fram till Antwerpen, avskära 9:e amerikanska, 2:a brittiska och 1:a kanadensiska arméerna samt organisera ett andra Dunkerque för de allierade för att försätta England ur kriget.

I samband härmed hänvände sig Winston Churchill den 6 januari 1945 till J.V. Stalin med följande skrivelse:

„I väster pågår mycket hårda strider, och varje ögonblick kan stora avgöranden krävas av Överkommandot. Ni vet själv av egen erfarenhet hur oroväckande ett läge är, då man måste försvara en mycket bred front efter att temporärt ha förlorat initiativet. Det är för general Eisenhower mycket önskvärt och nödvändigt att i allmänna drag veta, vad Ni ämnar företaga, då detta naturligtvis kommer att återverka på alla hans och våra viktigaste beslut. Enligt ett ingånget meddelande befann sig vår emissarie, förste flygmarskalk Tedder, igår kväll i Kairo, där han på grund av vädret kvar-

hållits. Hans resa har avsevärt dragit ut på tiden utan Er förskyllan. Om han ännu inte anlant till Er, skulle jag vara tacksam om Ni kunde meddela mig, huruvida vi kan räkna med en stor rysk offensiv vid Weichselfronten eller på något annat håll under januari månad samt andra moment, som Ni möjligen skulle vilja nämna. Jag kommer inte att meddela denna ytterst konfidentiella information till någon annan än fältmarskalk Brooke och general Eisenhower, och detta endast under betingelse av strängaste sekretess. Jag anser saken brådskande.“

Den 7 januari 1945 sände J.V. Stalin W. Churchill följande svar:

„På kvällen den 7 januari erhöll jag Er skrivelse av den 6 januari 1945.

Tyvärr har förste flygmarskalken Mr. Tedder ännu inte anlant till Moskva.

Det är av stor vikt att utnyttja vår överlägsenhet över tyskarna i artilleri och flyg. Detta kräver klart väder för flyget och att icke låg molnighet hindrar artilleriets inskjutning. Vi förbereder oss till en offensiv, men vädret är för närvarande inte gynnsamt för vår offensiv. Emellertid har Högsta Överbefällets Högkvarter med hänsyn till våra allierades läge vid västfronten beslutat att i forcerat tempo avsluta förberedelserna och utan hänsyn till vädret inleda breda offensivoperationer mot tyskarna längs hela centralfronten icke senare än under andra hälften av januari. Ni behöver inte betvivla att vi kommer att göra allt som över huvud taget kan göras för att hjälpa våra allierades ärorika trupper.“

I sitt svarsbudskap till J.V. Stalin skrev W. Churchill den 9 januari:

„Jag är Er mycket tacksam för Ert stimulerande budskap. Jag har översänt det till general Eisenhower för att han ensam må ta del av det. Må Ert ädla företag krönas med full framgång!“

I sin önskan att påskynda hjälpen till de allierade styrkorna i väster beslöt sovjetarméns Högsta Överbefäl att ändra tidpunkten för offensiven mot tyskarna vid den sovjetisk-tyska fronten från den 20 januari

till den 12 januari. Den 12 januari inledde sovjetarméerna en stor offensiv längs en bred front från Östersjön till Karpaterna. 150 sovjetdivisioner, försedda med stora mängder artilleri och flyg, sattes i rörelse. De bröt igenom den tyska fronten och drev tyskarna hundratals kilometer tillbaka.

Den 12 januari inställde de tyska trupperna vid västfronten, bland dem 5:e och 6:e pansararméerna, som satts in för en ny framstöt, sin offensiv. Under loppet av 5–6 dagar drogs de tillbaka från fronten och kastades österut — mot de angripande sovjettrupperna. Den tyska offensiven i väster hade omintetgjorts.

Den 17 januari 1945 skrev W. Churchill till J.V. Stalin:

„Jag är Er mycket tacksam för Ert budskap och är mycket glad, att flygmarskalk Tedder gjort ett så gynnsamt intryck på Er.

I Hans Majestäts regerings namn och av hela mitt hjärta vill jag ge uttryck åt min tacksamhet till Er och lyckönska Er med anledning av den gigantiska offensiv Ni börjat vid Östfronten.

Ni känner numera utan tvivel till general Eisenhowers planer och i vilken mån deras förverkligande försenats till följd av Rundstedts desorganiserande offensiv. Jag är förvisad om att striderna vid hela vår front kommer att pågå oavbrutet. Den brittiska 21:a armégruppen under fältmarskalk Montgomerys befäl har idag börjat en offensiv i området söder om Roermond.“

I en dagorder av J.V. Stalin till sovjettrupperna i februari 1945 om denna sovjetoffensiv hette det:

„I januari i år riktade Röda armén ett till sin styrka enastående slag mot fienden längs hela fronten från Östersjön till Karpaterna. Längs en sträcka av 1.200 kilometer bröt den igenom tyskarnas starka försvar, vilket de byggt upp under loppet av flera år. Under offensivens gång har Röda armén med sina snabba och skickliga operationer kastat fienden tillbaka långt västerut.

Framgångarna för vår vinteroffensiv har framför allt lett till att tyskarnas vinteroffensiv i väster, som syftade till att

besätta Belgien och Elsass, omintetgjorts, och att våra allierades arméer fått möjlighet att i sin tur övergå till offensiv mot tyskarna och därmed koordinera sina offensivoperationer i väster med Röda arméns offensivoperationer i öster.“

Så handlade J.V. Stalin.

Så handlar verkliga allierade i den gemensamma kampen.

* * *

Detta är fakta.

Naturligtvis hyser historieförfalskare och belackare ingen aktning för fakta — det är därför de kallas historieförfalskare och belackare. De föredrar att syssla med sladder och förtal. Men det finns ingen anledning att betvivla, att dessa herrar ändå till slut kommer att få erkänna den allbekanta sanningen, att sladder och förtal förgår men fakta består.

SOVJETUNIONENS INFORMATIONSBYRÅ.